

Naar een visie op de stad; Beverwijk 2020

Analyse van de stad en vragen voor het bestuur

ing. drs. Eric Lugtmeijer
drs. Peter Mier

Naar een visie op de stad; Beverwijk 2020

Analyse van de stad en vragen voor het bestuur

Amsterdam, 8 maart 2005

ing. drs. Eric Lugtmeijer
drs. Peter Mier

Met medewerking van:
drs. Carla Kolner
Heidi Vercreaeye
ing. Tobias Woldendorp

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 De aanpak	6
1.3 Leeswijzer	7
2 Beverwijk Nu	8
2.1 Inleiding	8
2.2 De historie van Beverwijk in vogelvlucht; Holland op z'n smalst.	8
2.3 Beelden over Beverwijk en Beverwijkers	9
2.4 Beverwijk en de feiten	12
2.5 Conclusie: Lelijk eendje is kernegezond	15
3 Beverwijk 2020	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Bewoners van Beverwijk en hun woonsituatie	17
3.3 Economie	27
3.4 Voorzieningen	32
3.5 Verkeer: mobiliteit en infrastructuur	39
3.6 Beverwijk en de Beverwijkers	45
Bijlage 1 Procesverslag	47
Bijlage 2 Beverwijk in cijfers	52
Bijlage 3 Literatuurlijst	53

Voorwoord

Een Stadsvisie die overal antwoord op geeft?

Voor u ligt de analyse en een beschrijving van de belangrijkste hoofdvragen waar Beverwijk in de toekomst voor staat. Het is geen afgeronde Stadsvisie waarin de lijnen voor de toekomst al nauwgezet zijn uitgetekend. In eerste instantie was het wel de bedoeling om dat te doen. Maar gaandeweg het proces werd duidelijk dat het zinvoller is om te werken met het stellen van open vragen. Vandaar dat er geen "dichtgetimmerd" stuk van is gemaakt, maar na een gedegen analyse en uitvoerig interactieproces zijn de belangrijkste vragen geformuleerd waar Beverwijk voor staat. Op deze vragen zal eerst door de politiek antwoord moeten worden gegeven voordat de visie kan worden afgerond.

Lijkt Beverwijk ergens op?

Ongeveer anderhalf jaar geleden hebben de onderzoekers van DSP-groep de eerste schreden gezet in Beverwijk; op weg naar een Stadsvisie. We vonden het gelijk een bijzondere stad. Er is geen vergelijkbare plaats in Nederland te vinden. Het is een mix van België en de VS ... het ligt in Nederland en het heet Beverwijk!

Beverwijk is een beetje chaotisch / "organisch" (België) en het ademt een pioniers- en handelsgeest uit (VS). Aan de andere kant zijn er de sporen te vinden van de typisch Nederlandse ruimtelijke ordeningstraditie van na de Tweede Wereldoorlog. Maar het is vooral een plaats die in Noord-Holland ligt; verknoot met de IJmond, dichtbij zee, Haarlem, Alkmaar en Amsterdam.

Van scepsis naar enthousiasme

We hebben toen we de eerste stappen zetten een aantal keren de vraag gekregen: "Is dat nu nodig een Stadsvisie?" Dat geluid verstilde gaandeweg omdat het steeds duidelijker werd waar de Stadsvisie over zou gaan. De gesprekken en debatten n.a.v. de stadsvisie hebben veel mensen bereikt. We hebben heel veel mensen gesproken; op straat, in sessies, in het café, op het sportveld, etc. Mensen namen de tijd om er bij stil te staan. Er werd met veel enthousiasme gesproken over het Beverwijk nu en in de toekomst. En dat is opvallend. Want het is niet eenvoudig om een visie te hebben over je stad. Maar die hebben Beverwijkers wel degelijk en die gaat ook zeker verder dan de vraag hoe vaak het plantsoengras moet worden gemaaid!

Heden, verleden en toekomst

In de nota die voor u ligt, is geanalyseerd hoe Beverwijk er op dit moment voor staat (sociaal, demografisch, economisch, etc.) maar ook welke beelden mensen hebben over Beverwijk. Gaandeweg werd tijdens het interactietraject duidelijk dat er tussen 'feit en fictie' in Beverwijk een groot verschil bestaat. Er is een negatief beeld over de stad terwijl daar volgens ons weinig aanleiding voor is. Maar dat de Beverwijkers nu zo heel erg ontevreden zijn, kan ook niet worden gezegd. Dat is een interessant gegeven. Want het negatieve beeld is het handelingskader geweest van veel mensen (beslissers, beleidsmakers, gewone Beverwijkers). De analyse van dit beeld is een belangrijke onderlegger voor de toekomst.

900 Beverwijkers

De voorliggende nota is geschreven door DSP-groep. De analyse is mede gevoed door de Beverwijkers zelf. Ongeveer 900 Beverwijkers hebben zich de afgelopen anderhalf jaar over hun stad uitgesproken. Deze meningen en ideeën waren zeer bruikbaar en er was ook verrassend veel overeenstemming. Daar zal niet aan voorbij worden gegaan. Het een belangrijke rode draad in deze visie.

Tenslotte willen we alle mensen bedanken die hebben meegedaan aan één van de vele activiteiten in het kader van Beverwijk 2020!

Eric Lugtmeijer
Peter Mier

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Beverwijk stelde DSP-groep begin 2003 de vraag:

- *"wat is onze identiteit?"* en
- *"wat is de gewenste identiteit in 2020?"*

Met deze genoemde twee kernvragen heeft DSP-groep de opdracht gekregen te beschrijven wat de essentie en de ziel van de stad is. Zoals ook beschreven in het voorwoord, is de voorliggende nota geen afgeronde en dichtgetimmerde toekomstvisie. Daarvoor zijn er namelijk veel kernvragen waar het College, de Raad en al die mensen die mee willen denken over de toekomst van de stad, een oordeel over moeten geven voor de uiteindelijke richting waar Beverwijk naar toe gaat. Het interactietraject, zoals dat tot nu toe is gelopen, was zeer succesvol. Het zou een gemiste kans zijn om aan de verschillende betrokkenen niet de kans te geven om verder mee te denken en antwoorden te geven op de belangrijke vragen. Bovendien kunnen er uit de voorliggende nota een aantal andere wegen worden ingeslagen die behoorlijk kunnen afwijken van het vigerende beleid. Dat vraagt om een zorgvuldige afweging. Met de nieuwe portefeuillehouder voor de Stadsvisie, burgemeester Weterings, is deze koers ingezet in december 2004. Uiteindelijk zal de politiek het eindoordeel vellen over de belangrijkste keuzen voor de toekomst waar het bestuur van Beverwijk zich voor geplaatst ziet. Het voorstel zal zijn om deze keuzen te maken na de gemeenteraadsverkiezingen van 2006.

Andere randvoorwaarden zijn:

- De visie gaat over de stad Beverwijk. Wijk aan Zee heeft al een dorpsvisie. De relatie van Beverwijk met Wijk aan Zee moet wel meegenomen worden. Daarnaast is het van belang om Wijk aan Zee bij de meningsvorming te betrekken.
- Daarnaast was de interactie van groot belang. De opdracht was om zoveel mogelijk mensen, instellingen en organisaties bij de meningsvorming te betrekken. Het in gesprek gaan met mensen heeft daarin voorop gestaan (kwalitatieve aanpak); maar met een kwantitatieve inslag namelijk veel mensen bereiken (totaal ongeveer 900 mensen). Daarin was belangrijk dat niet alleen de min-of-meer bekende Beverwijkers hun zegje zouden doen, maar dat ook gewone Beverwijkers, die normaal niet of minder aan het woord komen, zouden worden bereikt. De toekomst van Beverwijk gaat tenslotte alle Beverwijkers aan.

1.2 De aanpak

In de zomer van 2003 is gestart met de activiteiten om een Stadsvisie 2020 te ontwikkelen. De gemeentelijke Stuurgroep Stadsvisie¹ en het ambtelijk Werkteam Stadsvisie² heeft het proces tot de val van het College in oktober 2004 begeleid. Bij aanvang is de opzet / organisatie voor de Commissie Burgerparticipatie gepresenteerd. In december 2004 heeft burgemeester Weterings de bestuurlijke verantwoordelijkheid op zich genomen.

Fases in de totstandkoming waren:

- 1 Analyse van het bestaand materiaal en diepte-interviews (juni t/m oktober 2003).
- 2 Opstellen van (werk)scenario's (oktober 2003).
- 3 Interactie; communicatie en participatie (november 2003 t/m juni 2004).
- 4 Schrijven van de eerste versie voor het College (juni 2004 t/m september 2004).

Om tot deze nota te komen zijn verschillende bronnen gebruikt:

- Analyse van de belangrijkste en meest recente beleidsplannen / programma's (in de wandelgangen 'de 22 ½ kg van Beverwijk' genoemd)³.
- Diepte-interviews met 55 sleutelpersonen (ondernemers, bewoners, vertegenwoordigers belangrijke organisaties / instellingen, ambtenaren, etc.).
- Twee brainstormsessies met sleutelfiguren (totaal 30 deelnemers).
- Aanvullend statistisch onderzoek (op basis van gegevens van het CBS en van de Provincie Noord-Holland).
- Historisch onderzoek (publieksresultaat; zes artikelen op de gemeentepagina in de huis-aan-huiskrant De Kennemer).
- Ruimtelijk onderzoek (ruimtelijke krachtenveld; Beverwijk in de regio en verder).
- Landelijke trend- en scenariostudies toegespitst op Beverwijk.
- De lokale en regionale kranten.
- Vijf brainstormsessies voor bewoners (ad random uitgenodigd; 150 deelnemers).
- 2020-team bezoeken op straat, cafés, sportvelden, scholen, etc. (bereik 550 inwoners).
- Prijsvraag (10 deelnemers, appèl aan de hele bevolking).
- Slotdebat (100 deelnemers).
- Internetforum (20 deelnemers).

In bijlage 1 is een procesverslag opgenomen waarin de belangrijkste interactie activiteiten en processen zijn beschreven.

Noot 1 Portefeuillehouder wethouder T.Kooiman, bestuurlijk coördinerend burgemeester Th. Weterings, ambtelijk projectleider D. Koppes, adjunct secretaris F. Claasen, hoofd afdeling Stadszaken R. den Ouden, communicatieadviseur M. Hoencamp.

Noot 2 Voorzitter D. Koppes, communicatieadviseur M. Hoencamp, Stadszaken A. Huijgens, wijkzaken V. Boelhouwer, publiekszaken H. van der Veer.

Noot 3 Zie ook literatuurlijst in de bijlage.

1.3 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat over het Beverwijk van nu. In dit deel wordt ingegaan op: de identiteit, het verleden, de positie in de regio en daarbuiten, de beelden en de feiten over Beverwijk. Hoofdstuk 3 is gericht op de toekomst. In dit deel is een sterke relatie aanwezig met het Beverwijk van nu⁴. Dat is logisch, immers Beverwijk groeit verder in de tijd waarbij het 'vandaag' de basis is. De toekomstverkenning is dus geworteld in het heden (en verleden) en beschouwt van daaruit de diverse trends en de wensen van de hedendaagse bevolking van Beverwijk. Ook wordt het huidige beleidskader samengevat en worden de belangrijkste feiten beschreven. Voor de verschillende thema's zijn kernvragen beschreven die essentieel zijn voor de toekomst van Beverwijk. Nadat op deze vragen antwoord is gegeven kan de visie op de toekomst worden afgerond.

Noot 4 Dat betekent dat er 'dubbelingen' zitten in hoofdstuk 2 en hoofdstuk 3. Omwille van de samenhang in hoofdstuk 3 is daar doelbewust voor gekozen.

2 Beverwijk Nu

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de historie van Beverwijk in vogelvlucht beschreven. Vervolgens wordt de plek van Beverwijk in de regio en daarbuiten beschreven. Ook bevat dit hoofdstuk de beschrijving van hoe er tegen Beverwijk en de Beverwijkers wordt aangekeken. Een belangrijk onderdeel zijn de cijfers op basis van o.a. aanvullend CBS onderzoek. Centraal staat het verschil tussen 'feit en fictie'. Er zijn in Beverwijk opzienbarende verschillen in de beelden over de stad en haar inwoners in vergelijking met de feitelijke situatie.

2.2 De historie van Beverwijk in vogelvlucht; Holland op z'n smalst.

Droog in Beverwijk

Al ver voor het begin van onze jaartelling moeten er in Beverwijk mensen hebben gewoond. Archeologen hebben in de bodem sporen van menselijke activiteiten gevonden. Na de laatste ijstijd, zo'n 10.000 jaar geleden, ontwikkelde zich het Nederlandse kustlandschap. De hoger wordende temperaturen veroorzaakten het smelten van ijsmassa's, die grote oppervlakten van de aarde bedekten. Het waterpeil in de zeeën steeg. Het werd behalve warmer ook nat in Nederland. Het huidige Nederland bestond, op de hogere gronden in het zuiden en oosten na, uit zompige veenmoerassen, binnenzeeën, meren en uit twee keer per etmaal door de zee overstroomde gebieden, wadden. Voor mensen was dat geen eenvoudige plek om een bestaan op te bouwen. Maar er was nog een gebied, een gebied waar men droge voeten kon houden en een stevige ondergrond had. Het was voorbij de moerassen, wadden en binnenzeeën. Het was op de drempel van waar de echte zee begon. Het waren de duinen en de strandwallen. Langs de kust was een smalle strook land van slechts enkele kilometers breed ontstaan. De stijgende en woeste zee had haar zelf opgeworpen.

In deze kuststrook, die vrijwel ondoorbroken liep van Hoek van Holland tot aan Den Helder, was het voor mensen prettig toeven. Er ontstonden nederzettingen. Steden en dorpen als Den Haag, Wassenaar, Katwijk, Oegstgeest, Heemstede, Zandvoort, Haarlem, Velsen, Heemskerk, Limmen, Castricum, Alkmaar en Bergen liggen allen op deze (voormalige) strandvlakten of in de duinen. Eén van deze plaatsen kennen we nu als Beverwijk. Beverwijk lag in het smalste deel van deze strook. Aan de ene zijde omringd door de Noordzee en aan de andere zijde door het Wijkermeer, een uitloper van de binnenzee 't IJ. De omgeving van Beverwijk werd daarom wel "Holland op z'n smalst" genoemd.

Bloei

In 1298 verkrijgt Beverwijk stadsrechten. Voor die tijd vermelden schriftelijke bronnen niet of nauwelijks de naam Beverwijk. Eerder werd gesproken over Agthenkyrica of Sint Aghtendorpe, naar de heilige Agatha. Over de herkomst van de naam Beverwijk zijn enkele theorieën, maar geen enkele is voldoende overtuigend om dit mysterie te ontrafelen.

Waar de naam Beverwijk vandaan komt is tot op heden een raadsel. Van de 11^e tot en met de 14^e eeuw groeide en bloeide de plaats. Er waren kloosters en kastelen. Beverwijk ontwikkelde zich mede door haar strategische ligging op een knooppunt van land- en waterwegen als handelscentrum. Ambachten, waaronder de lakennijverheid, kwamen tot bloei. En behalve een stad werd Beverwijk ook de hoofdplaats van het rechtsgebied van Blois.

Verval

De 15^e en 16^e eeuw gaven een geheel ander aanzicht. Er volgde een periode van neergang en verwoesting. Er waren kaas- en broodopstanden die door heersende armoede en onvrede over het bestuur werden gevoed. Een enorme brand verwoestte in 1512 grote delen van de stad en halveerde de bevolking. Van buitenaf waren er plunderingen door Friezen onder leiding van Grutte Pier uit Pingjum. De stad werd gedurende de 16^e eeuw geleidelijk aan weer opgebouwd. Echter, de 80-jarige oorlog tussen Holland en Spanje gooide roet in het eten. Beverwijk werd gedurende vier jaren een strijdtoneel in deze oorlog. Toen de Spanjaarden in 1576 vertrokken was vrijwel de complete stad verwoest.

Veranderende tijd

De Gouden Eeuw (1600-1700) volgde. Beverwijk herrees en bloeide als nooit tevoren. Handel en tuinbouw brachten welvaart. Het werd bovendien een geliefd oord voor rijke Amsterdamse kooplieden. Per zeilschip over het IJ en Wijkermeer stond men in korte tijd op de Wijkerover. Zij stichtten er hun grote buitenplaatsen, hun "tweede woningen".

Helaas ging deze voorspoed over in stagnatie en neergang. Dat duurde van het begin van de 18^e eeuw tot ver in de tweede helft van de 19^e eeuw. De republiek verloor haar wereldmacht. Beverwijk werd extra hard getroffen door het dichtslibben van het Wijkermeer, waardoor de angel uit het economische systeem werd gehaald.

De Industriële Revolutie bereikte Nederland aan het einde van de 19^e eeuw. Rond 1870 werd het Noordzeekanaal gegraven en Beverwijk werd er via een zijkanaal mee verbonden. Allerlei industrieën ontwikkelden zich in Beverwijk. En de tuinbouwproducten konden, dankzij het transport te water, weer rendabel verkocht worden in Amsterdam en andere plaatsen. De aardbeivenoeding genoot landelijk aanzien. De welvaart nam weer toe! Na de Tweede Wereldoorlog groeide alles sneller dan ooit. De Hoogovens, het inkomensniveau, de mobiliteit.... en niet te vergeten, de rol van de overheid nam sterk toe.

Er verdween ook veel, zoals de aardbeivenoeding, vele industrieën en oude gebouwen. Maar er kwamen ook steeds weer nieuwe bronnen van bestaan en nieuwe sporen werden aan het landschap toegevoegd. De welvaart is blijven stijgen. Beverwijk staat nu in het land bekend om bijvoorbeeld de Bazaar, het Brandwondencentrum, Heliomare en nog altijd van "onder de rook van de Hoogovens".

2.3 Beelden over Beverwijk en Beverwijkers

De beelden over Beverwijk en de beelden over Beverwijkers, zijn de beelden die leven onder de inwoners, ondernemers, instellingen en de overheden. In de media komen deze beelden terug. De uitkomsten zijn gebaseerd op uitgebreid onderzoek.

De volgende beelden sprongen er uit:

Beelden over Beverwijk

	industriestad	
Hoogovens		lelijke stad
	centraal gelegen (alles dichtbij)	
dichtbebouwd (stenig)		weinig groen
	Zwarte Markt	
	woonplaats	
Wijkertoren		Breestraat
	stad met dorps karakter	
saai		dynamisch
	geen terrassen	
Meubelboulevard		Brandwondencentrum
	niet luisterende / arrogante overheid	
	goede welzijns- en sportvoorzieningen	
lelijke entrees		euhhh.....

Toelichting

De beschreven beelden zijn niet in willekeurige volgorde opgenomen. Bijna altijd werden als eerste "industriestad" en "Hoogovens" genoemd. De centrale ligging ten opzichte van steden als Alkmaar, Haarlem en Amsterdam met hun voorzieningen en werkgelegenheid en de nabijheid van zee en duinen werd geroemd. Veel minder tevreden zijn de Beverwijkers over het uiterlijk van hun stad; Beverwijk wordt als lelijk ervaren. Dat komt vooral door: de dichte opeengepakte bebouwing, de (middel)hoogbouw, het gebrek aan bomen en groen in het algemeen, de lelijke nieuwbouw die voor vele historische gebouwen in de plaats kwam en de entrees vanaf de snelwegen en het station. Ook lijken vooral oudere Beverwijkers zich te storen aan het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Dat vindt men onder de maat. Daarnaast worden een trits van bijzondere voorzieningen of kenmerkende zaken genoemd: de Beverwijkse Bazaar / Zwarte Markt, het Brandwondencentrum, de Meubelboulevard, de Wijkertoren, de Breestraat, de aardbeien van vroeger, de jaarlijkse paardenrace en de goede voorzieningen (sport, gezondheidszorg, scholing e.d.). Het is er vol volgens de Beverwijkers, vol met gebouwen en vol met verkeer en iedereen is er druk aan het werk. Ten slotte wordt Beverwijk vooral als woonplaats gezien en als een stad met een dorps karakter. Een stad die dorps aandoet met een "ons kent ons sfeertje". Ook zeggen veel Beverwijkers dat er veel te weinig "leuks en enerverends plaatsvindt" en het ontbreekt aan gezellige terrassen.

Ook zijn er opmerkelijk veel mensen die geen beeld bij Beverwijk hebben; hun antwoord luidde vertwijfeld: "euhhh...".

Er is ook onderzocht wat Beverwijkers van Beverwijkers vinden. Wat is de Beverwijker eigenlijk?

Beelden over Beverwijkers

handelaren
arbeiders
nuchter
iedereen is gelijk
pioniersgeest
Wijkers zijn zeikers
mobiel
weinig trots op Beverwijk

Toelichting

De volgorde van deze beelden is niet willekeurig. Zoals het overheersende beeld over Beverwijk de industrie is, zo worden Beverwijkers door zichzelf, als eerste getypeerd als arbeiders. Op enige afstand volgen: Beverwijkers zijn van oudsher handelaren, ze hebben een nuchtere aard, er is niet echt een hiërarchische structuur (iedereen is gelijk), de bekende uitdrukking "Wijkers zijn zeikers" ("maar ze bedoelen het goed") wordt veelvuldig genoemd en men blijkt niet trots op Beverwijk te zijn ("maar oh wee, de buitenstaander die commentaar heeft op Beverwijk!"), er is een pioniersgeest aanwezig door de onstuimige groei van de stad in de 20^e eeuw waardoor mensen van heinde en verre, uit binnen- en buitenland zich in Beverwijk vestigden (Beverwijk als "boomtown" en smeltkroes van culturen) en door de bereikbaarheid in korte tijd van vele bestemmingen elders is er een grote oriëntatie op de wijde omgeving, waardoor Beverwijkers zich "mobiel" voelen.

Een onderwerp dat op veel plekken opduikt in allerlei verband in Nederland is (on)veiligheid. Opvallend is dat zowel sociale als fysieke onveiligheid nagenoeg niet door Beverwijkers wordt genoemd. Een positieve constatering. Wellicht dat hierdoor het in het Nederlandse overheidsbeleid vaak gezegde begrip van sociale integratie ook niet een item onder de Beverwijkse bevolking is. Er zijn in Beverwijk op dit vlak geen of weinig problemen. De traditie van migratie, pioniers- en handelsgeest en zelfredzaamheid (onafhankelijkheid) zijn waarschijnlijk belangrijke verklarende factoren voor deze geringe problematiek.

De geschetste beelden bleken veelvuldig (in overheidsnota's) als volgt te worden samengevat:

"De bevolking en de economie zijn eenzijdig en kwetsbaar; woningen en woonomgeving zijn eenzijdig en weinig aantrekkelijk. Daarbij dreigt Beverwijk het putje van de regio te worden". De veronderstelde grote afhankelijkheid van de industrie en de onzekere toekomst van vooral Corus (Hoogovens), de bijbehorende bevolkingsopbouw en het lage inkomensniveau kleuren dat beeld. Daarbij zou het woningaanbod en ook de omgeving niet erg geliefd zijn bij zowel de eigen bevolking als ook daarbuiten. Uiteenlopende, vaak genoemde kenmerken (parameters) waaruit het sombere beeld

is opgebouwd zijn vergeleken met de statistieken.

2.4 Beverwijk en de feiten

Zoals gezegd, zijn de beelden over Beverwijk en over de Beverwijkers zelf naast de statistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gelegd. De cijfers over de woningvoorraad zijn afkomstig van de provincie Noord-Holland. De Beverwijkse scores op de relevante kenmerken zijn vergeleken met de gemiddelden van respectievelijk Nederland, de provincie Noord-Holland, de regio IJmond en soms met specifieke gemeenten zoals buurgemeente Heemskerk. De vraag was: Is de bevolking en is de economie wel zo eenzijdig en kwetsbaar? Zijn de woningen en woonomgeving inderdaad eenzijdig en weinig aantrekkelijk? Is Beverwijk inderdaad het putje van de regio of dreigt het dat te worden?

De vergelijkingen tussen de feiten (statistieken) en de beelden (fictie) leverden verrassende uitkomsten op. De tabellen en grafieken zijn te vinden in bijlage 2 // *later tekst aanpassen door: zijn ook te vinden op www.beverwijk.nl/*.

Beverwijk heeft een vitale, gevarieerde en evenwichtige bevolkingssamenstelling.

In tegenstelling tot het heersende beeld⁵ heeft Beverwijk in het geheel geen eenzijdige en kwetsbare bevolkingssamenstelling.

De feiten over Beverwijk:

- Jongeren en jonge gezinnen zijn gemiddeld vertegenwoordigd. Het heersende beeld klopt zodoende niet met de werkelijkheid (bijlage 2.2. en 2.3).
- Er zijn iets minder allochtonen in Beverwijk dan gemiddeld in Nederland. Dus niet meer, zoals het beeld is (bijlage 2.4).
- Er zijn zoals het heersende beeld is, iets meer ouderen dan gemiddeld. Beverwijk loopt daarbij voorop in de vergrijzing, maar is over het hoogtepunt van de vergrijzingsgolf heen als Nederland aan zijn "top" zit (bijlage 2.2).
- Eenoudergezinnen ("bijstandsmoeders") worden vaak gezien als een kwetsbare bevolkingsgroep en als een graadmeter voor sociaal-economische problematiek. De stad kent, in tegenstelling tot het heersende beeld, echter niet meer eenoudergezinnen dan in de rest van Nederland (bijlage 2.3).

Beverwijkers zijn redelijk welvarend.

In tegenstelling tot het beeld van een arme stad blijken Beverwijkers welvarend te zijn. De feiten:

- Het besteedbaar inkomen per inwoner is opvallend. Beverwijk scoort dan wel iets lager dan het gemiddelde van de IJmond, maar scoort hoger dan het Nederlandse gemiddelde en ook hoger dan het aanzienlijk welvander geachte Heemskerk (bijlage 2.5).
- Een hardnekkig beeld is dat Beverwijk weinig middeninkomens heeft. Beverwijk scoort daarin juist hoog. Nergens wonen meer middeninkomens vergeleken met gemiddeld in Nederland, andere gemeenten dan wel de provincie Noord-Holland (bijlage 2.6).

Noot 5 Heersende beelden uit overheidsnota's, talrijke gesprekken, 5 zogenaamde quizzes en uitkomsten uit het Slotdebat.

- Beverwijkers zijn zoals het beeld ook is, vaker laagopgeleid. Het daaraan gekoppelde beeld, dat Beverwijkers gemiddeld minder inkomen hebben en er relatief veel lage inkomens voorkomen klopt echter niet. Het inkomen per persoon is gemiddeld en de groep lage inkomens komt ook niet meer voor, zelfs minder dan gemiddeld (bijlage 2.7). De relatie opleidingsniveau en inkomensniveau is veel complexer; er zijn meer factoren van invloed op het inkomensniveau.
- Ook achtervolgt Beverwijk het beeld als zou er veel werkloosheid zijn. De werkloosheid behoort tot één van de laagste van Nederland (bijlage 2.8).

Werkgelegenheid is divers, vitaal en omvangrijk:

- Feit is dat de groot- en detailhandel⁶ absoluut de meeste werkgelegenheid biedt in Beverwijk (bijlage 2.9).
- Daarna komt de gezondheidszorg (bijlage 2.9).
- De industriële sector, waar Corus een belangrijk deel vanuit maakt, staat op de derde plaats⁷ als bron van werkgelegenheid (bijlage 2.9). Dat is wellicht verrassend, want het overheersende beeld van Beverwijk is dat van een (zware) industriestad. Dat beeld wordt visueel ondersteund door de rokende schoorstenen en natuurlijk de enorme omvang van het complex van Corus. In dit beeld speelt de historie een belangrijke rol; de Hoogovens als dé werkgever van Beverwijk in het verleden. De huidige feiten zijn anders. Het intensieve productieproces uit het verleden is een hightech industrie geworden met veel minder werknemers dan vroeger. Daarnaast komen, in tegenstelling tot vroeger, verreweg de meeste werknemers van Corus uit geheel Noord-Holland en verder (zie ook "Beverwijk regionaal en mondiaal" op de volgende pagina). Met deze relativerende plaatsbepaling is natuurlijk niet gezegd dat Corus als bedrijf geen grote werkgever is met een hele historie. Er zijn zeker ook 'spin offs' van Corus op andere sectoren. Maar het beeld moet bijgesteld worden.
- Het beeld dat de werkgelegenheid afneemt is niet een correct beeld. De werkgelegenheid is door de jaren heen namelijk sterk gegroeid (bijlage 2.10).
- Beverwijk kent een werkloosheidspercentage dat tot de laagste van Nederland behoort. (bijlage 2.)
- Beverwijk is in tegenstelling tot het heersende beeld een banenmotor. Beverwijk telt 18.500 arbeidsplaatsen. Beverwijk telt een beroepsbevolking van 14.000 mensen. Beverwijk heeft 36% meer arbeidsplaatsen dan dat de beroepsbevolking groot is (bijlage 2.10).
- Forensisme is een belangrijke factor in de economie. Veel Beverwijkers werken buiten hun gemeente en andersom werken veel mensen uit andere gemeenten in Beverwijk. De dagelijkse pendel in en uit de IJmond be-

Noot 6 De Beverwijkse Bazaar voegt slechts circa 50 arbeidsplaatsen toe aan de sector groot- en detailhandel. Het betreffen degenen die werken bij de organisatie van de Bazaar. De ambulante handelaren staan ingeschreven bij Kamer van Koophandels in het hele land en worden zodoende niet toegerekend tot de werkgelegenheid in Beverwijk. Als hiervoor een soortgelijke correctie zou worden toegepast als gedaan is bij de sector industrie dan zal de werkgelegenheid in de handel nog groter zijn.

Noot 7 Volgens het CBS staat de industrie op de vijfde plaats qua werkgelegenheid in Beverwijk. Echter, alle werkgelegenheid van Corus wordt aan de gemeente Velsen (IJmuiden) toegeschreven, omdat daar de "brievenbus" van het bedrijf zit. Als een deel van de Corus-werknemers aan Beverwijk wordt toegeschreven (gedoeld wordt dan op de werknemers in de fabrieksdelen die op Beverwijks grondgebied liggen) verandert het beeld in de 'ranking' van werkgelegenheid per economische sector. De industrie zal dan opschuiven naar de derde plaats; achter de groot- en detailhandel en in de buurt van de werkgelegenheid in de gezondheidszorg.

- draagt ongeveer 50% van de beroepsbevolking en werkgelegenheid.
- De zakelijke dienstverlening is een goede derde. Ook de bouwsector is relatief groot (bijlage 2.9).
- Algemeen kan worden gesteld dat de werkgelegenheid pluriform is en dat er sprake is van een aantal grote pijlers waar de economie op rust (gezondheidszorg, groot- en detailhandel, industrie, bouwsector). Tot slot kan zeker worden gezegd dat de economie vitaal is (bijlage 2.11).

Beverwijk een stad met relatief veel (middel)hoogbouw, sociale woningbouw en is dichtbebouwd.

- Beverwijk kent veel (middel)hoogbouw en sociale huurwoningen. Dat beeld klopt met de werkelijkheid en wordt verklaard door de groei van de Hoogovens tussen 1945-1970 (bijlage 2.12).
- Het beeld is dat Beverwijk stenig en dichtbebouwd is. Dat beeld wordt opmerkelijk bevestigd door de cijfers. Beverwijk behoort in Nederland bijna tot de "top 10" van de meest dichtbebouwde omgevingen en is daarmee vergelijkbaar met steden als Tilburg en Nijmegen! (zie bijlage 2.13).

Beverwijk heeft een goed winkelaanbod voor de schaal die Beverwijk heeft.

- Het beeld is dat Beverwijk een verschaald winkelaanbod heeft. Er wordt door een deel van de bevolking geklaagd over de Breestraat en het teruglopende te eenzijdige aanbod. Opvallend is dat mensen daarbij vrijwel unaniem een vergelijking maken met vroeger; toen was het beter. "Toen was het Breetje pikken ... nog gezellig." Daarbij wordt veel ontevredenheid geventileerd over de huidige straatinrichting.
- Uit de Retailnota van de gemeente Beverwijk blijkt juist dat het aanbod groter en diverser is in vergelijking met vergelijkbare steden.
- Vergelijking zoals Beverwijkers die maken met bijvoorbeeld Alkmaar en Haarlem zijn niet reëel. Dat zijn steden van een andere orde (veel grotere steden, aantrekkelijke historische steden met 'funshopping' mogelijkheden, met groter verzorgingsgebied).

Beverwijk regionaal en mondiaal

Een open deur; Beverwijk anno 2004 is anders dan bijvoorbeeld 150 jaar geleden. In die tijd was Uitgeest (te voet) of Haarlem (te paard) de maximale afstand om op een dag weer huiswaarts te kunnen keren. Vandaag de dag is er de auto maar ook het vliegtuig dat ons bereik enorm heeft doen toenemen. Of in vaktermen; de beweging van de mens in de tijdruimte is zeer sterk veranderd de afgelopen decennia. En daarmee is ook het ruimtegebruik / ruimtelijke krachtenveld sterk veranderd. Ook voor Beverwijk is er veel veranderd. Ondanks de grote ruimtelijke, sociale en economische verflechting van Beverwijk met de regio IJmond (Heemskerk, Velsen) en (veel) verder heeft Beverwijk een duidelijke eigen rol. Voor een betrekkelijk kleine stad van 36.000 inwoners (zie bijlage 2.1), een opvallende gespecialiseerde rol. Voorbeelden van zogenaamde 'trekkers' zijn:

- Het RKZ Brandwondencentrum; o.a. landelijk gespecialiseerd in brandwonden.
- Heliomare; een grote provinciale zorginstelling gericht op revalidatie (750 werknemers Wijk aan Zee).
- De Beverwijkse Bazaar; de grootste leisure attractie van Nederland (vijf miljoen bezoekers landelijk).
- Regionale winkelcentra; Marlocentrum, Meubelboulevard en de Breestraat.
- Corus; gespecialiseerde staalproducent op de wereldmarkt.
- De badplaats Wijk aan Zee; regionale familiebadplaats.

De woon-werkbalans laat een soortgelijk dynamisch beeld zien van een stad die een zeer sterke regionale en soms zelfs nationale oriëntatie heeft. Ongeveer de helft van de Beverwijkse beroepsbevolking werkt buiten de IJmond (7000 mensen). Aan de andere kant ontvangt Beverwijk dagelijks 12.000 forensen van buiten de IJmond.

In het winkelen en uitgaan/cultuur zijn soortgelijke patronen te vinden. Daarbij valt op dat Beverwijkers die gaan winkelen of een voorstelling willen zien, zich voor een deel op de Breestraat resp. het Kennemertheater richten maar dat nabijgelegen steden als Alkmaar, Haarlem en Amsterdam ook veelvuldig worden bezocht voor aankopen, uitgaan of cultuur. Het aanbod in deze bedeutend grotere steden is eenvoudigweg groter en gevarieerder.

Beverwijk is een stad met een sterke regionale oriëntatie in een economie die mondiaal van aard is. De ligging van Beverwijk op 'het randje' van de Randstad is daarbij een sterk punt. De (nog) redelijk goede (auto)bereikbaarheid is daarbij de levensader om deze ontwikkelingen mogelijk te maken.

2.5 Conclusie: Lelijk eendje is kernegezond

De heersende beelden zijn overwegend negatief. Soms zijn deze beelden zo sterk dat er sprake lijkt te zijn van een angstbeeld. Een angstbeeld van en voor verder maatschappelijk en economisch verval waarin Beverwijk dreigt te vervallen van een trots regionaal centrum naar het 'putje van de regio'. Dat beeld moet worden herzien gezien de vitaliteit die aanwezig is. Ook de vermeende teloorgang als regionale trekker is zeer relatief. Aan de ene kant heeft Beverwijk meer en andere functies er bij gekregen en haar verzorgingsgebied vergroot, terwijl er aan de andere kant functies verdwenen zijn. Over het algemeen telt Beverwijk relatief veel functies en heeft het veel regionale en zelfs landelijke trekkers zoals de Beverwijkse Bazaar, Heliomare, het Brandwondencentrum en de Meubelboulevard.

Het beeld moet herzien worden.

Het uiterlijk van Beverwijk wordt als lelijk ervaren, maar de "inhoudelijke" karakteristieken laten een positief (gezond) beeld zien. De bevolking is niet eenzijdig en kwetsbaar van samenstelling; zij is bijna een exacte kopie van het Nederlandse gemiddelde. De werkgelegenheid is eveneens niet eenzijdig en kwetsbaar van samenstelling; de aanwezige werkgelegenheid is divers, vitaal en veel omvangrijker dan de omvang van de Beverwijkse beroepsbevolking. En het aanbod van voorzieningen is goed en ruimer dan verwacht mag worden van een plaats van dergelijke omvang. Beverwijk profiteert optimaal van de centrale ligging en goede bereikbaarheid. Kortom, Beverwijk wordt dan misschien wel een lelijk eendje gevonden, maar het is kernegezond!

Vijf mogelijke verklaringen waarom Beverwijk een negatief beeld van zichzelf heeft.

Hoe kan het nu dat het beeld zo sterk afwijkt van de werkelijkheid? Er lijkt sprake te zijn van een minderwaardigheidsgevoel. Maar waar komt dat vandaan? Er zijn een paar verklaringen mogelijk:

- 1 Beverwijk lijkt net als voormalige industriesteden als Tilburg en Enschede, zich maar moeilijk van het oude beeld te kunnen ontdoen. Dat beeld is een sterk 'ingesleten beeld' met diepe (historische) wortels. Industrie wordt in beelden gekoppeld aan: oude economie, sociale achterstanden,

milieuvervuiling, etc. Geen positieve beelden dus.

- 2 De sterke verwevenheid van Beverwijk (en de Beverwijkers) met de regio, zou als effect kunnen hebben dat de plaats Beverwijk minder belangrijk, minder dominant is voor de inwoners van Beverwijk. Voor de identiteit van Beverwijkers speelt Beverwijk wellicht een minder grote rol dan in (sommige) andere plaatsen. Misschien is de geringe trots van veel bewoners op Beverwijk hier deels mee verklaard. Aan de andere kant is het opmerkelijk dat een aanzienlijk deel van de Beverwijkers in de stad is blijven wonen in woningen die je niet zou verwachten bij de sociaal-economische kenmerken van de bevolking. Je kunt je afvragen wat deze mensen er van weerhouden heeft te verhuizen naar andere plaatsen, naar beter "passende" woningen. Er is dus wel iets wat hen aan Beverwijk bindt. Deels zullen de verklaringen op immaterieel vlak liggen, zoals familiebanden en "gewenning" (zich thuis voelen). En deels moeten ze gezocht worden op materieel vlak, waarbij de centrale ligging van Beverwijk en de ten opzichte van de omgeving goedkopere woonmogelijkheden (huur én koop) waarschijnlijk belangrijke factoren zijn.
 - 3 Heel veel mensen vinden Beverwijk lelijk en rommelig. Typeringen als "de lelijkste stad van Nederland" en de vele negatieve signalen van velen, inclusief de beelden in het gemeentelijk beleid, helpen niet om een positief beeld op te bouwen.
 - 4 Er is in het verleden te weinig gekeken naar de potenties (sterke kanten als handelsgeest, etc) terwijl de ogenschijnlijke zwakke punten zijn uitgegroot of niet meer zijn herzien. Als dat te lang en te vaak gebeurt wordt de werkelijkheid uit het oog verloren.
 - 5 Beverwijk en de Beverwijkers meten zich nogal eens met steden als Haarlem en Alkmaar en zelfs met Amsterdam. Dat is een verkeerd referentiekader. Waarom dat gebeurt is een interessante vraag. Beverwijk is een stad, maar wel één met dorps trekken, met een dorps karakter. Zeker in de Randstad. De mix van stad en dorp is waarschijnlijk verwarrend als je de waarde en het karakter er niet van inziet en er ook weinig vergelijkingssteden zijn die het zelfde beeld oproepen.
In het voorwoord wordt Beverwijk getypeerd als een onvergelijkbare stad; waarbij België en de VS "in de blender zijn gedaan" en waaruit een geheel eigen stad is gekomen; Beverwijk. Of anders gezegd, het zoeken naar referentiesteden levert niet direct een antwoord op voor de eigen identiteit. Want deze referentiesteden zijn er niet echt. Beverwijk is namelijk uniek in vele uitingsvormen en gezichten. En daarmee heeft Beverwijk een bijzondere identiteit; dat zou gewaardeerd moeten worden.
- De genoemde vijf factoren zijn waarschijnlijk afzonderlijk en in combinatie met elkaar van invloed op het negatieve zelfbeeld en de totstandkoming daarvan. In hoofdstuk 3 worden per thema het beleidskader, de feiten, de wensen van de bevolking en de trends beschreven. Voor elk thema zijn de belangrijkste vragen geformuleerd. Het is de bedoeling dat over deze vragen door politiek en het bestuur van Beverwijk richtinggevend wordt gediscussieerd.

3 Beverwijk 2020

3.1 Inleiding

Het is moeilijk om ver vooruit te kijken. Toch is dat de opgave. In 15 jaar kan er veel gebeuren en zijn er altijd ontwikkelingen die niet te voorzien zijn. Grote missers van megalomane en futuristische stadsplannen zijn er dan ook legio te vinden. Daarom staat in deze toekomstschets realisme voorop. En wel realistisch in het vertrekpunt waar Beverwijk op dit moment staat (het nu). Er staat over 15 jaar geen totaal andere stad, maar realistisch is om ook open te staan voor mogelijke veranderingen. Realisme is ook bescheiden zijn in waar de overheid vat op kan hebben en waar de overheid zich mee bezig houdt. En het getuigt vooral van realisme door uit te gaan van datgene wat relevant is voor de inwoners, ondernemers en organisaties van Beverwijk.

De Stadsvisie is opgebouwd rondom vijf thema's, te weten: 1. Bewoners van Beverwijk en hun woonsituatie; 2. Economie; 3. Voorzieningen; 4. Verkeer; 5. Beverwijk en de Beverwijkers. Per thema is het beleidskader het uitgangspunt en dat kader is tegen het licht gehouden door het af te zetten tegen de voor het thema relevante feiten, wensen en trends. Ieder thema is afgesloten met de belangrijkste vraagstukken waar de discussie in Beverwijk zich op zal moeten richten. In een schema zijn voor ieder thema de verschillende punten samengevat.

In totaal is '22,5 kg⁸ aan beleidskaders geanalyseerd. Het betrof met name het beleid van de gemeente Beverwijk en daarnaast de van belang zijnde kaders van andere overheden, zoals het provinciale streekplan. Daarnaast zijn statistieken van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en onderzoeksgegevens van de Provincie Noord-Holland gebruikt. In bijlage 2 zijn de belangrijkste statistieken opgenomen. De meningen en de wensen die leven onder de Beverwijkse bevolking en ondernemers zijn door middel van een intensief interactietraject gepeild (zie bijlage 1). Tot slot is er een trendstudie uitgevoerd die vertaald is naar de Beverwijkse situatie c.q. context.

3.2 Bewoners van Beverwijk en hun woonsituatie

In deze paragraaf staat het thema de bewoners en hun woonsituatie centraal. De paragraaf is ingedeeld naar:

- beleidskaders
- feiten
- wensen van bewoners
- trends
- vragen

Noot 8 AI snel ' de '22,5 kg van Beverwijk in de wandelgangen genoemd.

I Beleidskaders

Het beleid dat van invloed is op de bewoners en de woonsituatie valt onder te verdelen in beleid gericht op de bevolkingssamenstelling en beleid gericht op de ruimtelijke inrichting.

A Bevolkingssamenstelling: doorbreken

De bevolkingssamenstelling wordt in de beleidsnota's omschreven als eenzijdig en kwetsbaar. Er wordt verondersteld dat op een aantal belangrijk geachte criteria de Beverwijkse bevolkingssamenstelling in negatieve zin afwijkt van de gemiddelden. Volgens de beleidskaders zijn er in Beverwijk:

- meer allochtonen
- meer eenoudergezinnen
- meer ouderen
- minder jongeren
- minder jonge gezinnen
- meer lagere inkomensgroepen
- veel minder middeninkomens
- minder hogere inkomens
- meer laag opgeleiden
- meer werklozen
- en ligt het gemiddelde inkomensniveau veel lager.

In het beleid zijn er twee maatregelen waarmee getracht wordt de veronderstelde eenzijdige en kwetsbare bevolkingssamenstelling te doorbreken. Deze maatregelen zijn:

- 1 Het aantrekken van middeninkomens door woningbouw;
- 2 het aantrekken van middeninkomens door stimulatie hoogwaardige werkgelegenheid.

- Aantrekken van middeninkomens door woningbouw:

Middeninkomens worden van groot belang geacht voor de gemeenschap. Zij vormen een stabiele, vitale en dynamische groep. Voor een groot deel bestaat deze groep uit gezinnen met kinderen. Men staat midden in de samenleving (werk, school, vereniging e.d.), heeft een goede opleiding genoten en een goede baan met toekomstperspectief.

De gemeente Beverwijk hecht in het vigerend beleid sterk aan het aantrekken van middeninkomens van buiten Beverwijk. Om dat te bereiken wordt ingezet op het bouwen van huizen die voldoen aan de wensen van deze groep. In het ISV-programma en in de programmabeschrijving UNA-ISV productiehul staat hierover het volgende: "(...) de bevolkingsofbouw en daarmee het woningaanbod (is) nogal eenzijdig samengesteld." Er wordt een duidelijk verband verondersteld tussen de eenzijdige bevolkingssamenstelling en het eenzijdige woningaanbod. Omdat de bevolkingssamenstelling als een probleem wordt ervaren en de wens is om die te doorbreken, wordt verondersteld dat dit bereikt kan worden door het woningaanbod te veranderen c.q. te verbeteren. De noodzaak om hieraan te werken wordt in het gemeentelijke volkshuisvestingsplan kernachtig verwoord: "(...) er dreigt op regionale schaal het beeld van een arme stad in een welvarende omgeving". In de onderbouwing voor de aanleg van de Broekpolder valt daarom ook te lezen: "(...) door het aanbod in meer luxe woningen te vergroten kan de relatief eenzijdige sociaal-economische structuur een gewenste verbreding ondergaan. Het draagvlak voor maatschappelijke en economische voorzieningen wordt op deze wijze verbeterd hetgeen de leefbaarheid ten goede komt."

- Aantrekken van middeninkomens door stimulatie van hoogwaardige werkgelegenheid:

Over het aantrekken van hoogwaardige werkgelegenheid valt in het Collegeprogramma 2002-2006 het volgende te lezen: "Zorg is de eenzijdige werkgelegenheid die Beverwijk kwetsbaar maakt." Getracht wordt andere bronnen van werkgelegenheid aan te boren en te stimuleren. De pijlen zijn daarbij o.a. gericht op de kantorenmarkt; aangeduid als hoogwaardige werkgelegenheid. Met het stimuleren van de kantorenmarkt wordt gepoogd om in de eerste plaats dit soort werkgelegenheid in Beverwijk te krijgen. Als neveneffect wordt gehoopt dat met het aantrekken van dergelijke werkgevers en werknemers het draagvlak voor het voorzieningenniveau in Beverwijk wordt vergroot. Daarbij wordt gehoopt dat, door nieuwe aantrekkelijke woningen aan te bieden, deze mensen ook in Beverwijk gaan wonen. Met de komst van deze nieuwe groepen wordt getracht "(...) de relatief eenzijdige sociaal-economische structuur een gewenste verbreding (te laten) ondergaan."

B Ruimtelijke ordening en wonen

Naast het beleid gericht op het aantrekken van middeninkomens door woningen voor die groep te bouwen, wordt het woonbeleid bepaald door doelstellingen vanuit de ruimtelijke ordening. Daarbij zijn de beleidskaders van de provincie en het Rijk van belang. Deze kunnen als volgt worden samengevat:

- Uitbreidingslocaties zijn zeer beperkt mogelijk of toegestaan. Oorzaken:
 - 1 het buitengebied (duinen) moet worden ontzien;
 - 2 milieucontouren m.b.t. Corus, spoor- en snelwegen, Schiphol brengen grote beperkingen met zich mee;
 - 3 het beleid is er op gericht de buitengebieden (m.n. weilanden) in provincie/Nederland leeg te houden waarbij een beroep wordt gedaan op steden als Beverwijk om te verdichten;
 - 4 na de voltooiing van de Broekpolder zal er weinig tot geen woningbouwlocaties meer zijn buiten de bebouwde kom (uitgezonderd het westelijke tuinbouwgebied).
- Inbreiding (intensiveren) en stedelijke knooppunt Beverwijk:

Het beleid is al jaren (al sinds de 3^e Nota RO uit 1973 en versterkt in de 4^e nota RO uit 1988) gericht om zo veel mogelijk woningbouw te realiseren in de bestaande steden, dus binnen de bebouwde kom. Dat geldt ook voor Beverwijk. Hierbij is in 2004 aan de (noordelijke) IJmond (als extra opgave) gevraagd ruimte te vinden in het bestaande stedelijke gebied voor zo'n 6.000 woningen voor 2010. Voor de realisatie daarvan zijn de ogen ook gericht op Beverwijk. Een belangrijk gegeven daarbij is dat Beverwijk door de gemeente Beverwijk en de provincie Noord-Holland gezien wordt als hét toekomstige stedelijke knooppunt van de IJmond. Om die wens van het stedelijke knooppunt in te vullen wordt het nodig geacht dat, behalve het aanbod van diverse voorzieningen en werkgelegenheid, de bebouwingsdichtheden en bevolkingsconcentratie verder toenemen.

 - De consequenties van het ruimtelijke ordeningsbeleid zijn:
 - 1 verdichting in de bestaande stad;
 - 2 meer (middel)hoogbouw;
 - 3 minder groene en open plekken door verdichting ten behoeve van woningbouw;
 - 4 hogere bebouwings- en bevolkingsdichtheden in (veel delen van) de stad;
 - 5 daarnaast zullen er grotere verkeersstromen in de stad ontstaan.

- Herstructurering

De woonwijken die met name in de jaren '50 en '60 van de 20^e eeuw gebouwd zijn, worden geherstructureerd. Het gaat daarbij in het algemeen over portiek- en etagewoningen van drie of meer woonlagen die niet meer aansluiten bij de huidige woningvraag. In de herstructurering gaat het om renovatie en o.a. om sloop en vervangende nieuwbouw door eengezinswoningen met tuinen en door appartementencomplexen die ruimer en luxer van opzet zijn.

- Appartementen voor jongeren en ouderen

Er wordt voor gepleit om de doelgroepen jongeren en ouderen meer dan gemiddelde aandacht te geven. Jongeren (starters) omdat ze een relatief te kleine kans hebben op een woning in Beverwijk en ouderen vanwege de vergrijzing, die een groeiende vraag in een bepaald marktsegment zal geven. Appartementen die als gevolg van de inbreidings- en verstedelijkingsopgave moeten worden gerealiseerd zullen onder meer jongeren (starters) en ouderen moeten huisvesten.

- Inwonertal mag niet naar beneden, liefst groei

Het beleid ten aanzien van de stad Beverwijk is gericht op groei van het inwonertal. Dit komt impliciet terug in beleidsnota's en vooral ook in de hoofden van bestuurders en ambtenaren. Er zal niet snel een bestuur te vinden zijn die zich kan vinden in een afname van het inwonertal van de gemeente. Daarbij bestaat er een directe relatie tussen het inwonertal en de inkomsten (uit de rijkskas). Daarnaast wordt veelal gevreesd dat het gewenste voorzieningenniveau niet gehandhaafd kan worden. Tot slot zal het prestige in sommige gevallen een rol spelen; een gemeente moet immers groeien onder het motto: 'hoe groter hoe beter'.

II Feiten

Wanneer wordt gekeken naar de statistieken van Beverwijk dan kan de bevolking als volgt worden gekarakteriseerd:

Bevolkingssamenstelling: Beverwijk heeft een vitale, gevarieerde en evenwichtige bevolkingssamenstelling.

- Er zijn iets minder allochtonen in Beverwijk dan gemiddeld in Nederland (bijlage 2.4).
- De stad kent relatief niet meer eenoudergezinnen dan de rest van Nederland (bijlage 2.3).
- Er zijn iets meer ouderen dan gemiddeld in Nederland; het loopt daarbij voorop in de vergrijzing, maar is over de top van de vergrijzingsgolf heen als Nederland de piek nog moet krijgen (bijlage 2.2).
- Jongeren en jonge gezinnen zijn gemiddeld vertegenwoordigd (bijlage 2.2. en 2.3).

Bevolkingssamenstelling: Beverwijkers zijn redelijk welvarend.

- Het inkomen per inwoner is iets hoger dan het Nederlandse gemiddelde. Beverwijk scoort wel iets lager dan het gemiddelde van de IJmond, maar hoger dan het aanzienlijk rijker veronderstelde Heemskerk (bijlage 2.5).
- Nergens wonen meer middeninkomens vergeleken met gemiddeld in Nederland, andere gemeenten dan wel de provincie Noord-Holland (bijlage 2.6).
- De groep lage inkomens komt minder dan gemiddeld voor (bijlage 2.6).

- Beverwijkers zijn gemiddeld lager opgeleid (bijlage 2.7).
- De werkloosheid behoort tot één van de laagste van Nederland (bijlage 2.8).

Ruimtelijke ordening en wonen: Beverwijk is een stad met relatief veel (middel)hoogbouw, sociale woningbouw en is dichtbebouwd.

- Beverwijk kent veel (middel)hoogbouw en sociale huurwoningen. Het beeld komt overeen met de werkelijkheid en wordt verklaard door de groei van de Hoogovens tussen 1945-1970 (bijlage 2.12).
- Het beeld is dat Beverwijk stenig en dichtbebouwd is. Dat beeld wordt bevestigd door de cijfers. Beverwijk behoort in Nederland bijna tot de "top 10" van de meest dichtbebouwde omgevingen en is daarmee vergelijkbaar met steden als Tilburg en Nijmegen! (zie bijlage 2.13).
- De verwevenheid met de regionale woningmarkt is groot. Jaarlijks vertrekt gemiddeld 5% van het inwonertal van Beverwijk naar andere gemeenten. Daar tegenover staat een ongeveer even grote instroom. Dat betekent dat in theorie de bevolking in 20 jaar tijd compleet vernieuwd kan zijn. Of nog sneller, als geboorten en sterfgevallen worden verdisconteerd. Echter, een deel van de nieuwkomers zal weer vertrekken en sommigen "emigranten" keren terug. Met Heemskerk is er een aanzienlijk wederzijdse verhuisbeweging. Het verhuispercentage geeft aan dat mensen op dit gebied niet stil zitten. Het cijfer kan gezien worden als indicatie dat mensen gevoelig zijn voor het woningaanbod elders.

III Wensen van de bewoners:

- Bevolkingssamenstelling:
Het blijkt uit de interactie met de bevolking dat zij hetzelfde beeld hebben als het beeld dat het gemeentebestuur van de bevolking heeft. Echter, in tegenstelling tot het bestuur ervaart de bevolking geen problemen met dit overigens verkeerde beeld.
- Ruimtelijke ordening en wonen:
 - Bewoners pleiten zeer sterk voor meer en beter groen (+ beter onderhoud).
 - Ook willen zij meer (omgevings)kwaliteit van de open plekken die er nu zijn (speelplekken in de buurt, gezellig stadshart).
 - Inwoners willen geen verdere verdichting van Beverwijk, liefst verdunning (uitzonderingen mogelijk, bijvoorbeeld appartementen m.n. in centrum voor ouderen, starters/jongeren en overige belangstellenden; markt vraag).
 - Centraal staat de wens om een 'stad met dorps karakter' te zijn.
 - De woonwensen zijn gericht op een huis met tuin (80% v/d bevolking; vraag eigen bewoners; middeninkomens wonen nu klein en, om in beleidstermen te spreken, "eenzijdig").
 - Er wordt gepleit voor het bouwen van appartementen voor specifieke groepen (ouderen, starters) uit Beverwijk.
 - Daarnaast is er sterke behoefte aan goede en voldoende infrastructuur, zodat werk en voorzieningen goed te bereiken zijn (zie thema infrastructuur).
- De wensen op het gebied van het wonen zijn eenduidig. De overgrote meerderheid wil een huis met een tuin. De aanpak van herstructureringswijken zoals deze nu in gang is gezet (Oranjebuurt) wordt onderschreven. Ook Broekpolder wordt over het algemeen gewaardeerd. Be-

halve de categorie "huis + tuin" is er de categorie "appartementen". Veel ouderen willen op een gegeven moment op een centrale plek in een appartement wonen. Dat geldt ook voor ouderen die niet meer op zichzelf kunnen wonen. Verder wordt aandacht gevraagd voor jongeren / starters op de woningmarkt; zij komen vaak moeilijk aan de bak. Overigens willen ook starters in meerderheid een huis met een tuin.

- Zoals ook eerder genoemd is de grootste wens om meer groen in de stad te hebben en ieder geval het groen dat er is te behouden en goed te onderhouden. Zoals ook bleek uit de feiten is Beverwijk stenig c.q. dichtbebouwd. De bevolking reageert daarop met ondermeer de wens om die verdichting in de toekomst niet verder op te voeren en meer groen en open plekken te realiseren. Dit stemt niet overeen met het beleidskader waarin meer middelhoogbouw en inbreiding wordt voorgestaan. De 'open plekken' die er zijn, moeten aangenaam groen zijn met ruimte voor spel (kinderen) en ontmoeting. Meer groen wordt overigens ook uitgelegd als meer groen op de radialen (bijvoorbeeld boombeplanting op de Alkmaar-seweg).

IV Trends

- Bevolkingssamenstelling: De kenmerken van de bevolking zijn afhankelijk van algemene economische en maatschappelijke ontwikkelingen. Of de samenstelling van de Beverwijkse bevolking zal afwijken van andere gemeenten in Nederland zal vooral afhangen van het woningaanbod, de woonomgeving en de verbindingen tussen de woning, voorzieningen en werkplek (bereikbaarheid van de woning). Dit uitgangspunt is wellicht opmerkelijk omdat het huidige woningaanbod in negatieve zin afwijkt van het aanbod elders, terwijl de bevolking niet afwijkt. Dit relativeert wellicht het belang van het woningaanbod. Echter, de verwachting is dat de woning en woonomgeving steeds belangrijker worden, doordat de welvaart, de keuzevrijheid ten aanzien van het wonen en de mobiliteit toenemen. Zie ook de volgende punten.
- Demografie: De trends voor Nederland gelden ook voor Beverwijk (aanname is onder meer dat (im)migratie beperkt blijft).
 - vergrijzing (meer ouderen) en ontgroening (minder jongeren); de top van de vergrijzing zal rond 2030/2040 bereikt worden;
 - vergroening: meer jongeren, minder ouderen na 2030/2040.
- Woningen: Een belangrijke bron van informatie over woningen en wensen ten aanzien van woningen is het sinds decennia vierjaarlijks uitgevoerde WoonBehoeftOnderzoek (WBO) van de rijksoverheid. Het onderzoek geeft goed de trends aan en geeft daarmee ook aan welke ontwikkeling Beverwijk zal door maken. Uit die cijfers blijkt dat meer dan tweederde van de huishoudens een huis met een tuin willen, bij voorkeur vrijstaand. Het percentage mensen dat echt stedelijk en in een appartement wil wonen is veel geringer. Het gaat zogezegd eerder om een niche. Ook de toenemende vergrijzing betekent niet een navenante stijging van de vraag naar dergelijk appartementen. Er is misschien eerder een tegenovergestelde trend te zien. Ouderen zijn steeds langer vitaal en willen zo lang als mogelijk is zelfstandig in hun (eengezins)woning blijven. Bovendien worden ze daarbij gestimuleerd door het huidige beleid in de zorg- en welzijnssector (zie ook trend "politiek" bij 3.4). De volgende trends zijn verder te onderscheiden:
 - afname huishoudensgrootte;
 - toename woonoppervlak per persoon;

- hogere kwaliteit van woningen;
- toename eigen woningbezit;
- meer vrijheid in vormgeving/architectuur (woning is geen definitief/eindig kunstwerk, maar flexibel aanpasbaar aan veranderende wensen eigenaar; organisch groeiend);
- veilige, geborgen woonomgeving; keuzevrijheid in woonmilieu en meer verantwoordelijkheid/betrokkenheid in dat gepaste milieu (zoals er al keuzevrijheid in partnerkeuze is, zo zal er ook meer keuzevrijheid komen in de bureukeuze; "soort zoekt soort"; onder elkaar/gelijkgezinden zijn).
- Politiek; meer beleidsruimte gemeentelijke overheden (o.a. ruimtelijke ordening, wonen): De overheid heeft sinds de Tweede Wereldoorlog een strakke regie gevoerd op o.a. de woningbouw en ruimtelijke ordening. De laatste jaren zijn er veranderingen gaande, zij het voorzichtig. De Nota Ruimte uit 2004 biedt bijvoorbeeld meer ruimte voor woningbouw op diverse locaties. De provincie krijgt een grotere rol toegedicht om de kaders te stellen en de gemeentelijke vrijheden zullen ook toenemen. De provincie Noord-Holland zal meer (beleids)ruimte geven, maar heeft reeds te kennen gegeven niet veel te willen afwijken van haar vigerende beleid van intensivering (inbreiding) in bestaand stedelijk gebied en van zo min mogelijk ruimte geven aan uitbreidingslocaties. Echter, de (landelijke) ruimtelijke ordening lijkt een fundamenteel andere koers ingeslagen te zijn. Dat wordt mede veroorzaakt door het sterk afgenomen belang van de Nederlandse landbouw en de grotere erkenning van verschillende andere behoeften in de samenleving.
Tenslotte lijkt de afgelopen jaren er zich een trend te ontwikkelen gericht op minder overheidssturing, minder overheidsregels en meer verantwoordelijkheid voor burgers.
- Welvaartsgroei: De welvaart stijgt de komende decennia; zelfs in de minst gunstige variant die het Centraal Planbureau (CPB) onlangs opstelde. Cruciaal voor de mate van welvaartsgroei is de ruimte die door de diverse politieke systemen aan de (wereld)handel en (verkeers)mobiliteit wordt gegeven. Hoe meer vrije wereldhandel, hoe hoger de welvaart wereldwijd zal zijn, is de algemene wetenschap. Toekomstige generaties zullen het volgens het CPB gemiddeld aanzienlijk rijker hebben dan de huidige bevolking. Verwacht wordt dat inkomensverschillen tussen groepen groter zal zijn dan nu het geval, maar gemiddeld genomen zal iedereen welvarender zijn dan nu. Dat betekent bijvoorbeeld dat de laagste inkomensgroepen in 2020 of 2030 rijker zullen zijn dan de groepen middeninkomens anno 2005.
- Mobiliteitsgroei: Mobiliteit is afhankelijk van de beschikking over vervoersmiddelen en van de beschikbare infrastructuur. De verwachting is dat de mobiliteitsgroei door zal gaan. De stijgende mobiliteit speelt een cruciale rol in de indeling van de ruimte en in de tijdsbesteding. Ruimtelijke specialisatie, of uitsortering, van functies vindt op een steeds hoger ruimtelijk schaalniveau plaats, waardoor de (gemiddelde) afstanden groter worden. Overigens nemen de afstanden toe, terwijl de reistijd korter wordt, oftewel er kunnen steeds grotere afstanden in dezelfde tijd worden afgelegd. Een gemeente heeft niet alle functies binnen haar gemeentegrenzen. En dat hoeft ook niet, want het gaat voor de inwoners om de bereikbaarheid binnen een gepaste tijd van de functies is; of die functies in de eigen gemeente of elders zijn, dat doet er niet toe. Als het om door de gemeente (deels) gefinancierde voorzieningen gaat, is het zelfs kostbaar om ze in de eigen gemeente te hebben.
- Technologische ontwikkeling: Technologische ontwikkeling is een zeer

belangrijke motor achter economische groei. In feite is er in de loop van de geschiedenis steeds sprake van technologische vooruitgang. Het is geen continu, gelijkmatig proces; in de ene periode zijn er meer en fundamenteelere veranderingen dan in andere perioden. Aangenomen moet worden dat technologische vooruitgang blijft plaatsvinden en daarmee een belangrijke basis zal vormen voor verdere economische groei en maatschappelijke veranderingen.

- Ruimte, globalisering: De economie zal steeds meer 'globaal' (wereldschaal) worden. Het is mogelijk, en rendabel, om steeds grotere en met groter gemak afstanden te overbruggen. Hoe intensief de wereldwijde handel zal zijn, en daarmee de hoogte van de welvaart, is voor een belangrijk deel afhankelijk van het politieke/economische systeem en onderlinge verhoudingen tussen de EU landen en in het bijzonder tussen de verschillende economische centra in de wereld (Noord Amerika, Z.O. Azië, EU).
- Ruimte, regionale verwevenheid: Wat geldt voor globalisering en wereldhandel, geldt ook voor de regio. De regionale verwevenheid zal naar verwachting op velerlei gebied toenemen. Daarin speelt de mobiliteit (als geleider) een cruciale rol.
- Stijging gemiddeld opleidingsniveau: de verwachting is dat het opleidingsniveau blijft toenemen.

V Vragen

Wanneer de beleidskaders, feiten, wensen en trends naast elkaar worden gezet, komen een aantal vragen boven waarbij de antwoorden cruciaal zijn voor de toekomst van Beverwijk.

Hoofdvragen:

Bevolkingssamenstelling

- 1 Beverwijk heeft gemiddeld al erg veel middeninkomens. Moet het aantrekken van middeninkomens van buitenaf speerpunt van beleid blijven?

Ruimtelijke ordening en wonen

- 2 Beverwijk behoort tot de meest dichtbebouwde steden van Nederland. Is Beverwijk gediend bij een verdere verdichting, verstedelijking van het centrumgebied en de woongebieden? Wat voor plaats wil Beverwijk zijn?
- 3 Hoe kan het woningaanbod beter aansluiten op de vraag van de huidige inwoners van Beverwijk? Met andere woorden: Hoe kunnen sociale huurwoningen en (middel)hoogbouw omgezet worden in huizen met tuinen?
- 4 Hoe kan aan de vraag van bewoners naar meer groen en open plekken in de bestaande stad tegemoet worden gekomen? (NB Zie voor de vraag over een gezellig stadshart bij het thema voorzieningen)
- 5 Het inwonertal heeft gevolgen voor de rijksfinanciering van de gemeente. Hoe groot zijn deze gevolgen? En wat weegt zwaarder:
 - a. Het inzetten op groei van de bevolking en daarmee verdichting van de stad met als gevolg meer rijksfinanciering voor maatschappelijke voorzieningen in de stad?
 - b. "Verdunding" in de stad zodat aan de (belangrijkste) wens van de bevolking om een groenere en ruimere woonomgeving in de stad te creëren wordt ingewilligd met als gevolg dat er minder rijksfinanciering zal zijn voor maatschappelijke voorzieningen in de stad?

Vragen van tweede orde:*Ruimtelijke ordening en wonen*

- 1 Wat is de invloed van een lager of hoger inwonertal op de leefbaarheid in de stad gezien de mobiliteit van de gemiddelde Beverwijker en de daaraan gekoppelde regionale verwevenheid?
- 2 Hoe kan Beverwijk invulling geven aan de wens voor een betere openbare ruimte die een kleinschalige maat heeft, groen is, fleurig, sfeervol en verzorgd?
- 3 In welke gebieden kunnen woningen buiten het bestaande woongebied worden gebouwd?

Schema "bewoners van Beverwijk en hun woonsituatie"

Beleidskader:

- eenzijdige en kwetsbare bevolkingssamenstelling doorbreken
- weinig middeninkomens, veel allochtonen, veel lage inkomens, laag opleidingsniveau etc.
- arme stad
- aantrekken van middeninkomens door woningbouw en door creatie hoogwaardige werkgelegenheid
- weinig uitbreidingslocaties voor woningbouw
- verdichting van bestaande stad
- herstructurering
- appartementen voor jong en oud
- hoger inwonertal

Feiten:

- gemiddelde bevolkingssamenstelling
- veel middeninkomens
- weinig lage inkomens
- gemiddeld inkomen hoger dan landelijk en Heemskerks gemiddelde
- veel laagopgeleiden
- weinig werkloosheid
- eerder vergrijzing
- dichtbebouwde stad
- veel sociale huurwoningen
- veel (middel)hoogbouw
- grote verwevenheid regionale woningmarkt

Wensen:

- meer en beter groen
- meer open plekken
- een gezellig stadsplein
- geen verder verdichting
- stad met dorps karakter
- huis met tuin
- appartementen voor specifieke vraag
- goede infrastructuur

Trends:

- welvaartsgroei
- toename eisen aan woning en woonomgeving
- toename regionale verwevenheid
- mobiliteitsgroei
- technologische ontwikkelingen
- minder overheidsbemoeienis
- deconcentratie overheid: meer zeggenschap gemeenten
- vergrijzing

Vragen:

Hoofdvragen:

Bevolkingssamenstelling

- 1 Beverwijk heeft gemiddeld al erg veel middeninkomens. Moet het aantrekken van middeninkomens van buitenaf speerpunt van beleid blijven?

Ruimtelijke ordening en wonen

- 2 Beverwijk behoort tot de meest dichtbebouwde steden van Nederland. Is Beverwijk gediend bij een verdere verdichting, verstedelijking van het centrumgebied en de woongebieden? Wat voor plaats wil Beverwijk zijn?
- 3 Hoe kan het woningaanbod beter aansluiten op de vraag van de huidige inwoners van Beverwijk? Met andere woorden: Hoe kunnen sociale huurwoningen en (middel)hoogbouw omgezet worden in huizen met tuinen?
- 4 Hoe kan aan de vraag van bewoners naar meer groen en open plekken in de bestaande stad tegemoet worden gekomen? (NB Zie voor de vraag over een gezellig stadshart bij het thema voorzieningen)
- 5 Het inwonertal heeft gevolgen voor de rijksfinanciering van de gemeente. Hoe groot zijn deze gevolgen? En wat weegt zwaarder:

- a. Het inzetten op groei van de bevolking en daarmee verdichting van de stad met als gevolg meer rijksfinanciering voor maatschappelijke voorzieningen in de stad?
- b. "Verdunning" in de stad zodat aan de (belangrijkste) wens van de bevolking om een groenere en ruimere woonomgeving in de stad te creëren wordt ingewilligd met als gevolg dat er minder rijksfinanciering zal zijn voor maatschappelijke voorzieningen in de stad?

Vragen van tweede orde:

Ruimtelijke ordening en wonen

- 1 Wat is de invloed van een lager of hoger inwonertal op de leefbaarheid in de stad gezien de mobiliteit van de gemiddelde Beverwijker en de daaraan gekoppelde regionale verwevenheid?
- 2 Heeft een lager of hoger inwonertal gevolgen voor het aanbod aan voorzieningen? En zo ja, voor welke voorzieningen?
- 3 Hoe kan Beverwijk invulling geven aan de wens voor een betere openbare ruimte die een kleinschalige maat heeft, groen is, fleurig, sfeervol en verzorgd?
- 4 In welke gebieden kunnen woningen buiten het bestaande woongebied worden gevonden?

3.3 Economie

I Beleidskader

De gemeente Beverwijk maakt zich zorgen over het welvaren van de Beverwijkse economie en haar beroepsbevolking. Een aantal citaten:

- ISV (2000) en Programmabeschrijving UNA-ISV productiehal (2002):
"Ook de economische positie verzwakt: de werkgelegenheid groeit minder snel dan in de rest van Nederland en de beroepsbevolking is eenzijdig van samenstelling."
- Collegeprogramma 2002-2006: "Zorg is de eenzijdige werkgelegenheid die Beverwijk kwetsbaar maakt."

Er wordt dus vanuit gegaan dat zowel de werkgelegenheid in Beverwijk als de beroepsbevolking van Beverwijk eenzijdig is. Dat zou Beverwijk kwetsbaar maken. Daarom wordt getracht andere bronnen van werkgelegenheid aan te boren en te stimuleren. De economie van Beverwijk zou gediversificeerd moeten worden. De belangrijkste pijlen in het genoemde beleid zijn daarbij gericht op de kantorenmarkt, die werkgelegenheid biedt die wordt aangeduid met "hoogwaardig". De gemeente wordt in haar beleidsstreven gesteund door de provincie Noord-Holland en is mede daardoor door de provincie bestempeld als "Knooppunt Beverwijk". De gemeente en de provincie zien Beverwijk als hét toekomstig stedelijke knooppunt van de IJmond. Een dergelijk knooppunt wordt omschreven als een brandpunt van uiteenlopende menselijke activiteiten, die met elkaar verweven zijn en elkaar versterken. Beverwijk moet veel meer dan het nu is het verzorgingsgebied worden van de regio. Om dat te bereiken wordt ingezet op veel meer uiteenlopende voorzieningen zoals horeca en winkels, werkgelegenheid en woningen in het centrum van de stad. De toename van functies in het centrumgebied brengt inbreiding⁹ en / of hogere bebouwingsdichtheden met zich mee.

De nieuw te creëren werkgelegenheid is gericht op diversificatie en daarmee op het doorbreken van de veronderstelde eenzijdige werkgelegenheid en beroepsbevolking. Door de komst van de beoogde werkgevers en werknemers wordt de werkgelegenheid zowel kwantitatief als kwalitatief van een impuls voorzien. Daarnaast wordt getracht de nieuwe groep van "hoogwaardige" werknemers te verleiden zich in Beverwijk te vestigen door gepaste woningen in of nabij een bruisend stedelijk centrum, dat het knooppunt Beverwijk moet worden, aan te bieden. In de onderbouwing voor de aanleg van de Broekpolder valt te lezen: "(...) door het aanbod in meer luxe woningen te vergroten kan de relatief eenzijdige sociaal-economische structuur een gewenste verbreding ondergaan. Het draagvlak voor maatschappelijke en economische voorzieningen wordt op deze wijze verbeterd hetgeen de leefbaarheid ten goede komt." Van de zich nieuw in Beverwijk te vestigen middeninkomens, waaronder de werknemers van de nieuwe kantoren, wordt dus verwacht dat zij de lokale economie van een impuls zullen voorzien door uitgaven in Beverwijk te doen. Voorzien wordt dat allerlei voorzieningen zoals winkels daarvan zullen profiteren, wat de leefbaarheid ten goede zal komen.

Noot 9 Onder inbreiding wordt verstaan het bebouwen van locaties die voorheen nog niet waren bebouwd (bijvoorbeeld groen omzetten in woningbouw).

Door deze ontwikkelingen zouden zowel de eenzijdige economische als de eenzijdige bevolkingsstructuur worden doorbroken. Oftewel: "(...) de relatief eenzijdige sociaal-economische structuur (zal) een gewenste verbreding ondergaan."

- In de recente herzieningen van het Masterplan Economisch Centrum (najaar 2004 e.v.) is de invulling van het knooppunt op een paar belangrijke punten gewijzigd. Er is meer ruimte vrijgemaakt voor de in Beverwijk reeds krachtig aanwezige gezondheidszorg. Daardoor wordt tegemoet gekomen aan de concrete uitbreidingsvraag en aan de groeipotentie van deze sector. De vergrijzing is daarbij een factor van belang. In het plan wordt gesproken van een "gezondheidsboulevard". Ook is er meer ruimte gekomen om een plein te creëren rondom de stationsvijver, die nu behouden zal blijven. Het plein moet een rustig en sfeervol element in de drukke stad worden dat het domein is van voetgangers en fietsers. Benadrukt moet worden dat het een flexibel plan is; de definitieve invulling staat (nog) niet vast en zal afhankelijk zijn van de daadwerkelijke vraag naar kantoren, woningen en voorzieningen.
- De Pijp en de Wijkermeerpolder:
De andere belangrijke pijler van het economische beleid is gericht op de grootschalige herstructurering van bedrijventerrein De Pijp, wat vooral bestemd is voor havengerelateerde werkgelegenheid. Het gebied genaamd Kagerweg-Oost wil de gemeente ontwikkelen als "droog" bedrijventerrein. De plannen voor havenontwikkeling in de Wijkermeerpolder zijn door de provincie voorlopig in de ijskast gezet; de gemeente Beverwijk volgt daarin de provincie.

II Feiten

In tegenstelling tot het beeld en de uitgangspunten van het overheidsbeleid blijken Beverwijkers welvarend te zijn en is de plaatselijke economie vitaal en divers. Een aantal belangrijke punten zijn reeds vermeld in de vorige paragraaf, maar vanwege het belang van die feiten voor beide thema's zijn ze hier nogmaals beschreven.

De feiten.

Beverwijkers zijn redelijk welvarend:

- Het besteedbaar inkomen per inwoner is opvallend. Beverwijk scoort dan wel iets lager dan het gemiddelde van de IJmond, maar scoort hoger dan het Nederlandse gemiddelde en het is bijvoorbeeld ook hoger dan het aanzienlijk welvarender geachte Heemskerk (bijlage 2.5).
- Een hardnekkig beeld is dat Beverwijk weinig middeninkomens heeft. Beverwijk scoort daarin juist hoog. Nergens wonen meer middeninkomens vergeleken met gemiddeld in Nederland, andere gemeenten dan wel de provincie Noord-Holland (bijlage 2.6).
- Beverwijkers zijn zoals het beeld ook is, vaker laagopgeleid. Het daaraan gekoppelde beeld, dat Beverwijkers gemiddeld minder inkomen hebben en er relatief veel lage inkomens voorkomen klopt echter niet. Het inkomen per persoon is gemiddeld en de groep lage inkomens komt ook niet meer voor, zelfs minder dan gemiddeld (bijlage 2.6 en 2.7). De relatie opleidingsniveau en inkomensniveau is veel complexer; er zijn meer factoren van invloed op het inkomensniveau.

- Ook achtervolgt Beverwijk het beeld als zou er veel werkloosheid zijn. De werkloosheid behoort tot één van de laagste van Nederland (bijlage 2.8).

Werkgelegenheid is divers, vitaal en omvangrijk:

- Feit is dat de groot- en detailhandel¹⁰ absoluut de meeste werkgelegenheid biedt in Beverwijk (bijlage 2.9).
- Daarna komt de gezondheidszorg (bijlage 2.9).
- De industriële sector, waar Corus een belangrijk deel vanuit maakt, staat op de derde plaats¹¹ als bron van werkgelegenheid (bijlage 2.9). Dat is wellicht verrassend, want het overheersende beeld van Beverwijk is dat van een (zware) industriestad. Dat beeld wordt visueel ondersteund door de rokende schoorstenen en natuurlijk de enorme omvang van het complex van Corus. In dit beeld speelt de historie een belangrijke rol; de Hoogovens als dé werkgever van Beverwijk in het verleden. De huidige feiten zijn anders. Het intensieve productieproces uit het verleden is een hightech industrie geworden met veel minder werknemers dan vroeger. Daarnaast komen, in tegenstelling tot vroeger, verreweg de meeste werknemers van Corus uit geheel Noord-Holland en verder (zie ook "Beverwijk regionaal en mondiaal" op de volgende pagina). Met deze relativerende plaatsbepaling is natuurlijk niet gezegd dat Corus als bedrijf geen grote werkgever is met een hele historie. Er zijn zeker ook 'spin offs' van Corus op andere sectoren. Maar het beeld moet bijgesteld worden.
- Het beeld dat de werkgelegenheid afneemt is niet een correct beeld. De werkgelegenheid is door de jaren heen namelijk sterk gegroeid (bijlage 2.10).
- Beverwijk is in tegenstelling tot het heersende beeld een banenmotor. Beverwijk telt 18.500 arbeidsplaatsen. Beverwijk telt een beroepsbevolking van 14.000 mensen. Beverwijk heeft 36% meer arbeidsplaatsen dan dat de beroepsbevolking groot is (bijlage 2.10).
- Forensisme is een belangrijke factor in de economie. Veel Beverwijkers werken buiten hun gemeente en andersom werken veel mensen uit andere gemeenten in Beverwijk. De dagelijkse pendel in en uit de IJmond draagt ongeveer 50% van de beroepsbevolking en werkgelegenheid.
- De zakelijke dienstverlening is een goede derde. Ook de bouwsector is relatief groot (bijlage 2.9).
- Algemeen kan worden gesteld dat de werkgelegenheid pluriform is en dat er sprake is van een aantal grote pijlers waar de economie op rust (gezondheidszorg, groot- en detailhandel, industrie, bouwsector). Tot slot kan zeker worden gezegd dat de economie vitaal is (bijlage 2.11).

Noot 10 De Beverwijkse Bazaar voegt slechts circa 50 arbeidsplaatsen toe aan de sector groot- en detailhandel. Het betreffen degenen die werken bij de organisatie van de Bazaar. De ambulante handelaren staan ingeschreven bij Kamer van Koophandel in het hele land en worden zodoende niet toegerekend tot de werkgelegenheid in Beverwijk. Als hiervoor een soortgelijke correctie zou worden toegepast als gedaan is bij de sector industrie dan zal de werkgelegenheid in de handel nog groter zijn.

Noot 11 Volgens het CBS staat de industrie op de vijfde plaats qua werkgelegenheid in Beverwijk. Echter, alle werkgelegenheid wordt aan de gemeente Velsen (IJmuiden) toegeschreven, omdat daar de "brievenbus" van het bedrijf zit. Als een deel van de Corus-werknemers aan Beverwijk wordt toegeschreven (gedoeld wordt dan op de werknemers in de fabrieksdelen die op Beverwijks grondgebied liggen) verandert het beeld in de 'ranking' van werkgelegenheid per economische sector. De industrie zal dan opschuiven naar de derde plaats; achter de groot- en detailhandel en in de buurt van de werkgelegenheid in de gezondheidszorg.

III Wensen

De wensen die naar voren zijn gekomen uit de interactiebijeenkomsten voor de Stadsvisie zijn eenduidig en ook redelijk voor de handliggend:

- 1 Er wordt gevraagd om meer ruimte te geven aan het ondernemen. Dat betreft zowel fysieke ruimte als ruimte in regelgeving en beleid (de-regulering).
- 2 Daarnaast wil men van dat de overheid zich veel meer richt op de wensen en (potentiële) initiatieven van lokale ondernemers. Oftewel, dat het beleid veel meer aansluit bij de eigen kracht en bij lokale initiatieven.

IV Trends

De economie en samenleving van Beverwijk zal in de lijn met de huidige ontwikkelingen in 2020 nog meer verweven zijn met de regio. De regionale en bovenregionale oriëntatie zal verder voortschrijden. Om niet in herhaling te vervallen verwijzen we hier naar de beschreven trends bij het thema bewoners van Beverwijk en hun woonsituatie (zie 3.2 en in het bijzonder de trends welvaartsgroei, mobiliteitsgroei, technologische ontwikkeling en ruimte).

V Vragen

Wanneer de beleidskaders, feiten, wensen en trends naast elkaar worden gezet, komen een aantal vragen boven waarbij de antwoorden cruciaal zijn voor de economische toekomst van Beverwijk.

Hoofdvragen:

- 1 Moet het economische beleid van de gemeente zich richten op de sterk aanwezige sectoren (handel, gezondheid, industrie) of op de veel minder ontwikkelde sectoren (kantorenmarkt, havengerelateerde bedrijvigheid)?
- 2 Welke ambitie kan en mag Beverwijk hebben als (economisch) knooppunt? Moet Beverwijk nog meer een banenmotor zijn voor de regio dan nu het geval is?
- 3 In welke mate moet en kan werkgelegenheid gebruikt worden om middeninkomens van elders aan te trekken? Wat is de relatie tussen de werkgelegenheid (het werken) in Beverwijk en de beroepsbevolking van Beverwijk (het wonen)?
- 4 Op welke wijze kan / moet de wens worden ingevuld gericht op het meer ruimte geven aan het ondernemen (fysiek, regels, inspringen op initiatieven)?

Vragen van tweede orde:

- 1 In welke mate liggen er mogelijkheden om de bevolkingstrend (vergrijzing) in de toekomst meer te verbinden aan bijvoorbeeld de mogelijkheden in de gezondheidszorg? Liggen er mogelijkheden in woon-zorg-zones? Waar liggen o.a. de mogelijkheden (symbiose) met de 'sterke' bestaande gezondheidsinstellingen?

Schema economie

Beleidskader:

- werkgelegenheid is eenzijdig en kwetsbaar
- beroepsbevolking is eenzijdig en kwetsbaar
- te weinig werkgelegenheid
- grote afhankelijkheid van industrie
- gemiddeld inkomen is laag
- weinig middeninkomens
- kantoren aantrekken
- havengerelateerde werkgelegenheid stimuleren
- middeninkomens aantrekken

Feiten:

- werkgelegenheid is divers, vitaal en omvangrijk
- beroepsbevolking is divers en welvarend
- werkgelegenheid is veel groter dan beroepsbevolking
- gezondheidszorg en handel grootste werkgevers
- gemiddeld inkomen hoger dan landelijk en Heemskerkse gemiddelde
- veel middeninkomens, minder lage inkomens
- veel forensisme; veel Beverwijkers werken buiten IJmond en grote instroom naar Beverwijk

Wensen:

- uitgaan van eigen kracht
- beleid moet aansluiten bij lokale initiatieven
- meer fysieke ruimte voor aanwezige vitale sectoren (werkgevers)
- minder regelgeving

Trends:

- welvaarts groei
- globalisering
- toename regionale verwevenheid
- mobiliteitsgroei
- technologische ontwikkeling
- minder overheidsbemoeienis
- deconcentratie overheid: meer zeggenschap gemeenten
- vergrijzing

Vragen:

Hoofdvragen:

- 1 Moet het economische beleid van de gemeente zich richten op de sterk aanwezige sectoren (handel, gezondheid, industrie) of op de veel minder ontwikkelde sectoren (kantorenmarkt, havengerelateerde bedrijvigheid)?
- 2 Welke ambitie kan en mag Beverwijk hebben als (economisch) knooppunt? Moet Beverwijk nog meer een banenmotor zijn voor de regio dan nu het geval is?
- 3 In welke mate moet en kan werkgelegenheid gebruikt worden om middeninkomens van elders aan te trekken? Wat is de relatie tussen de werkgelegenheid (het werken) in Beverwijk en de beroepsbevolking van Beverwijk (het wonen)?
- 4 Op welke wijze kan / moet de wens worden ingevuld gericht op het meer ruimte geven aan het ondernemen (fysiek, regels, inspringen op initiatieven)?

Vragen van tweede orde:

- 1 In welke mate liggen er mogelijkheden om de bevolkingstrend (vergrijzing) in de toekomst meer te verbinden aan bijvoorbeeld de mogelijkheden in de gezondheidszorg? Liggen er mogelijkheden in woon-zorg-zones? Waar liggen o.a. de mogelijkheden (symbiose) met de 'sterke' bestaande gezondheidsinstellingen?

3.4 Voorzieningen

I Beleidskader

De gemeente Beverwijk stelt dat het aanbod aan voorzieningen onder druk staat. Van sommige voorzieningen (functies) wordt gevonden dat ze er te weinig zijn of dat het aanbod te schraal, te eenzijdig is. Een voldoende en gevarieerd aanbod aan voorzieningen wordt noodzakelijk geacht voor de leefbaarheid en de toekomst van de stad. Er wordt een verband gelegd met de regionale context en met de bevolkingssamenstelling. De regionale centrumfunctie van Beverwijk zou steeds verder afnemen en de bevolkingssamenstelling wordt als eenzijdig verondersteld. Hierdoor zou het draagvlak voor het gewenste voorzieningenniveau te gering zijn en voortdurend afkalven.

- Knooppunt Beverwijk (centrumvoorzieningen):
Samen met de provincie Noord-Holland ontwikkelde de gemeente het idee van het 'Knooppunt Beverwijk'. Het doel is om van Beverwijk weer hét stedelijke knooppunt van de IJmond te maken zoals zij ooit zou zijn geweest, maar steeds minder is. Dit plan moet Beverwijk nieuwe werkgelegenheid en nieuwe bewoners brengen, wat vervolgens een impuls zou betekenen voor de kwantiteit en kwaliteit van de maatschappelijke en economische voorzieningen in Beverwijk.
Met deze verstedelingsimpuls voor Beverwijk ziet de provincie mogelijkheden om (ook) andere beleidsdoelen te realiseren. Centraal daarin staan het milieuvraagstuk en de open ruimte. Door het wonen en het werken in (het centrum van) Beverwijk sterk te intensiveren wordt getracht de belasting van de mens op het milieu te beperken en de open ruimte in de provincie te vrijwaren voor bebouwing. Daarbij wordt o.a. gedacht om kantoren 'in' Knooppunt Beverwijk te realiseren met als gevolg dat werknemers dichterbij hun woning zouden werken en minder milieubelasting en verkeerscongestie veroorzaken. Door vervolgens het bouwen van woningen in de bestaande woongebieden van Beverwijk ten behoeve van deze nieuwe groep werknemers (kantoren, dienstverlening, etc.) wordt getracht de afstand tussen wonen en werken te verkorten. Bovendien worden dan niet in het buitengebied nieuwe woningbouwlocaties gerealiseerd.
Het knooppunt zal vele uiteenlopende functies tellen en bovendien geconcentreerd zijn in het centrumgebied van de stad. De plannen voorzien in het centrum vele nieuwe gebouwen om de beoogde toename aan werkgelegenheid, wonen en voorzieningen te accommoderen. Hierdoor zal de bebouwingsdichtheid stijgen en zal de infrastructuur aan de nieuwe stedelijkheid moeten worden aangepast. Het centrumgebied bestaande uit het Stationsplein, de Breestraat en het Meerplein, zal daarnaast functioneel en ruimtelijk meer verbonden moeten worden met de 'overkant' (Meubelboulevard, Zwarte Markt). Het centrum wordt getracht aan de Meubelboulevard en de Bazaar te koppelen door een hoogwaardige openbaar vervoersverbinding en door een beter visuele relatie aan te brengen tussen de twee gebieden. De openbaarvervoersverbinding moet dienen om de parkeerterreinen van de Bazaar te ontsluiten voor de (nieuwe) werkers in het centrum.

Deze verbinding zal tevens de bezoekers van de Bazaar en Meubelboulevard moeten verleiden om ook naar het centrum (Meerplein en Breestraat) te gaan. Verondersteld wordt verder dat de visuele relatie tussen de twee gebieden versterkt dient te worden door een (woon)toren op het Meerplein, die als zodanig de bezoekers van de "overkant" moet tonen waar het centrum is van Beverwijk. Het Meerplein is de schakel en de ruggengraat van het centrumplan.

Het Meerplein zou een plein met winkels, horeca, kantoren en appartementen moeten worden. Op het Stationsplein en omgeving zou de nadruk komen te liggen op vooral de functie werken (kantoren en gezondheidsvoorzieningen) en in minder mate op de woonfunctie (luxe appartementen). Ook een verplaatsing van het stadhuis naar deze plek behoort tot de mogelijkheden. Rondom de stationsvijver moet een rustig en sfeervol plein ontstaan waar voetgangers en fietsers de baas zijn. Voor dit gebied wordt in het laatste plan de term "gezondheidsboulevard" gebruikt.

- Sociaal-culturele voorzieningen:
De gemeente werkt ook met de provincie samen in de zogenoemde UNALSV-productiehal. In deze `hal` worden met name sociaal-culturele concepten bedacht, die moeten leiden tot meer en betere sociaal-culturele voorzieningen. Ook moeten de plannen een bijdrage leveren aan een verbreding van de werkgelegenheid. De gemeentelijke plannen focussen zich op de volgende (sub)centra:
 - Het Kerkplein wordt gezien als het culturele hart voor de (noordelijke) IJmond.
 - In huize Westerhout moet een centrum komen voor cultuur en economie; een centrum waar kunstenaars kunnen exposeren en waar ondernemers elkaar kunnen ontmoeten.
- Overige voorzieningen en regionale samenwerking:
De gemeente wil een zo compleet mogelijk pakket aan maatschappelijke en economische voorzieningen binnen haar gemeentegrens hebben om haar inwoners aan te bieden. Het gaat om voorzieningen op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, sport en recreatie. Er is in de praktijk in Nederland veelal weinig regionale samenwerking en des te meer concurrentie tussen gemeenten. In Beverwijk wordt de noodzaak van samenwerking onderkend en is er een bepaalde mate van afstemming tussen de buurgemeenten op gang gekomen. Er liggen mogelijkheden voor specialisatie en kwaliteitsverbetering als er goede afspraken worden gemaakt over het totale regionale voorzieningenpakket.

II Feiten

- Historisch perspectief:
Beverwijk heeft van oudsher een centrumfunctie voor de regio. Tal van voorzieningen die een regionaal verzorgingsgebied hebben zijn (of waren) in Beverwijk gevestigd. Het betreffen uiteenlopende functies van bestuur en rechtspraak tot werkgelegenheid, van handel tot gezondheidszorg en van sport tot uitgaan. Het aanbod aan dergelijke voorzieningen is niet stabiel in de loop van de geschiedenis. De omvang en de aard van het aanbod aan voorzieningen wijzigen door veranderende omstandigheden. Zo was Beverwijk ooit de hoofdplaats van het rechtsgebied van Blois. En ooit was de stad een befaamd centrum in Nederland voor de handel in aardbeien. Vroeger waren er ook talloze fabrieken die producten zoals tapijten, verf en conserven fabriceerden.

Aan de andere kant zijn er ook steeds nieuwe functies bijgekomen of veranderden functies 'van kleur'. Voorbeelden zijn het Brandwondencentrum, Heliomare en de meubelboulevard, die in de jaren zeventig een noviteit in Nederland was. Andere voorbeelden zijn: de voormalige aardbeien- en groenteveiling, waar nu Europa's grootste zwarte markt in is gevestigd; en de Breestraat, die eens het centrum was waar alle belangrijke stedelijke functies hun plaats hadden, maar nu vooral het symbolische hart (met winkelfunctie) van de stad vormt. Functies op het gebied van wonen, werken en uiteenlopende voorzieningen vonden in de loop der tijd een plek buiten het oude stadscentrum. De oorzaken van deze uitwaaiing zijn: functiescheidingsgedachte (CIAM), betere vervoerssystemen en -middelen, welvaarts-groei en milieueisen (hinder/veiligheidszones).

- Huidige situatie:

Beverwijk heeft voor haar omvang een detailhandelsomvang en -structuur die veel groter en gevarieerder is dan in vergelijkbare steden. De Breestraat is vooral in de beleving van de mensen het centrum van Beverwijk, meer dan dat het feitelijk het centrum is waar de gemeenschap om draait. Gesteld kan worden dat Beverwijk op dit moment een aantal (sub)centra kent waar de voorzieningen, zoals hier behandelt, zijn te vinden. Er is iets meer spreiding dan in (de meeste) andere steden. De belangrijkste (publiekelijke) subcentra zijn:

- de Breestraat (winkelhart);
- entree, Stationsplein, bioscoop, ziekenhuis;
- Kerkplein: Wijkertoren, Kennemertheater, bibliotheek;
- de Meubelboulevard en Bazaar;
- Stadskantoor (bestuurlijk hart).

De (sub)centra zijn behoorlijk 'stenig' te noemen; er is weinig 'groen'. Eigenlijk is alleen de omgeving van het Stationsplein/entree groen te noemen, maar dit gebied wordt weer doorsneden door drukke autoverkeerstromen; het vormt niet een verblijfsgebied. Er ontbreekt die ene gezellige centrale plek waar je gezellig op terrassen kunt zitten. Het is verwonderlijk dat vele andere plaatsen, die veel minder aanbod aan winkels, culturele voorzieningen et cetera hebben, wel een gezellige plek hebben waar haar inwoners graag komen om te ontspannen, om elkaar te ontmoeten en zich thuis voelen.

Beverwijk blijkt goede voorzieningen op het gebied van sport, gezondheid, welzijn, onderwijs en cultuur te hebben. Vele voorzieningen hebben een regionaal verzorgingsgebied en soms bestrijkt de functie een nog groter gebied, zoals Heliomare en het Brandwondencentrum. Voorzieningen trekken dus vanuit andere gemeenten inwoners aan. De hockeyclub heeft bijvoorbeeld veel leden van 'buiten' en de middelbare scholen in Beverwijk onderwijzen ook leerlingen uit Heemskerk en Velsen-Noord. De omgekeerde beweging vindt ook plaats: Beverwijkers maken gebruik van voorzieningen in andere gemeenten, zoals winkelen in Alkmaar en uitgaan in Amsterdam. De wederzijdse "pendel" (vergelijkbaar met het forensisme in de werkgelegenheid) is uitgebreid en wordt ervaren als een verruiming van de keuzemogelijkheden. Gemeentegrenzen spelen steeds minder een rol van betekenis als gebiedsafbakening voor deze voorzieningen. Infrastructuur en de vervoersmiddelen zijn de dragende, verbindende, middelen. De bewegings- en daarmee de keuzevrijheid van mensen heeft hierdoor in de 20^e eeuw een grote vlucht genomen; een vlucht die verder doorgaat (zie trends).

III Wensen

- **Stadshart:**

Beverwijkers blijken een grote behoefte te hebben aan een plek in de stad waar het aangenaam verpozen is, waar mensen elkaar kunnen ontmoeten, waar ze anderen zien en zelf gezien worden. Er wordt een hart gemist waar gezellig op een terras gezeten kan worden, waar het fleurig is, waar mooie bomen staan, waar een fontein spuit en waar het levendig is. Het stadshart is een plek waar ontspannen kan worden, wat een rustpunt vormt naast de dagelijkse hectiek van het verkeer en het werk. Een "laagdrempelige ruimte" dus, zonder veel fratsen, maar wel een ruimte met terrassen, bomen en geen auto's (alhoewel de auto wel dichtbij geparkeerd moet kunnen worden). Bovendien vergroot een dergelijk hart c.q. stadscentrum het gevoel van binding met en van trots zijn op de stad. Een andere wens die hoog op het lijstje staat is de wens om karakteristieke gebouwen te behouden. Het algemene geluid is dat er veel mooie, historische gebouwen gesloopt zijn en dat veel gebieden op een lelijke wijze een nieuw aanzien hebben gekregen. Beverwijkers willen dat de waardevolle plekken die er (nog) zijn en de stad karakter geven, blijven bestaan en veel meer tot hun recht komen. Een duidelijk en recent voorbeeld is de herinrichting van de Breestraat. Uit de interactiebijeenkomsten blijkt een grote gedeelde afkeer en ergernis over de huidige inrichting van de Breestraat. In het algemeen blijkt er een onvrede te zijn rondom de centrumplannen (d.w.z. het plan voor aanpassing najaar 2004), die naar de mening van de Wijkers niet voldoet aan de bovenvermelde punten. De mensen vinden dat er onvoldoende gekeken wordt naar de bestaande initiatieven in Beverwijk en dat er te weinig geluisterd wordt naar de wensen van de bevolking.

De kernbegrippen die steeds terugkomen zijn:

- ontmoeting (in een centraal en gezellig stadshart);
- verblijven (terrasjes, ontspanning, rust, reuring, gezelligheid)
- parkeren (dichtbij, maar liefst niet zichtbaar en gratis/goedkoop);
- menselijke maat (fonteinen, groen, geen hoge dichtheden, etc);
- behoud van (of betere positionering van) historische karakteristieke gebouwen of elementen.

- **Evenementen:**

Onder de bevolking van Beverwijk is een grote behoefte aan meer culturele manifestaties. Daarbij wordt niet zo zeer gevraagd om manifestaties met een zeer hoog cultureel peil (met hoge ambities), maar om het elkaar ontmoeten. Het gaat daarbij om het "lokale", waarbij ruimte moet zijn voor initiatieven uit de gemeenschap en aandacht voor typisch Beverwijkse dingen (zoals de aardbei als icoon van de historische identiteit). Een goed voorbeeld in Beverwijk van een dergelijk evenement is de "kermis" met de harddraverij in de Breestraat. Het blijkt dat er behoefte is aan het elkaar (meer) ontmoeten (Beverwijkers onder elkaar) en het zoeken naar het eigene van Beverwijk. Wellicht dat een steeds verdergaande regionale oriëntatie deze behoefte, als tegenhanger, versterkt.

- **Voorzieningen en de regio:**

Beverwijkers zijn redelijk tevreden over hun voorzieningen op het gebied van winkels, cultuur, sport, gezondheidszorg, welzijn en onderwijs. Het liefste ziet men zo veel mogelijk voorzieningen van de hoogste kwaliteit op enkele minuten loopafstand zonder dat men hinder ondervindt van die voorzieningen. Maar realisme is wijdverspreid aanwezig onder de Wijkers. Men weet dat niet alles zo dichtbij aanwezig kan zijn. Liever heeft men een kwalitatief goede voorziening in een buur- of andere gemeente, dan een voorziening in de eigen gemeente 'die het net niet is'.

De gemeentegrens van Beverwijk vormt voor de grote meerderheid van de bewoners geen belemmering voorzieningen elders te bezoeken.

IV Trends

Voor de voorzieningen in Beverwijk zijn de volgende trends vooral van belang:

- Ruimte; regionale verwevenheid en mobiliteit: Het is mogelijk om steeds grotere en met groter gemak afstanden te overbruggen. De regionale verwevenheid zal daardoor toenemen. Daarin speelt de mobiliteit (als geleider) een cruciale rol. Dit impliceert dat aan de ene kant een aantal functies minder zullen worden of zelfs geheel uit Beverwijk verdwijnen en aan de andere kant zullen een aantal functies groter worden en een groter verzorgingsgebied krijgen.
- Welvaartsgroei en vrije tijdsbesteding: meer geld, meer vrije tijd én minder vrije tijd. Globaal gaat het om een groeiende groep met veel vrije tijd aan de ene kant en een groep aan de andere kant die steeds minder vrije tijd te besteden zal hebben. De groep met meer vrije tijd zijn de gepensioneerden en zowel hun absolute als relatieve aandeel in de samenleving stijgt tot 2030 / 2040 fors. De groep die minder vrije tijd zal hebben maakt een zeer groot deel uit van de bevolking. Gezinnen waar beide ouders werken zijn inmiddels al meer regel dan uitzondering en die trend zet zich door. Om dat tweeverdienerschap mogelijk te maken is veel huishoudelijke organisatie en verdeling van de zorgtaken nodig. Het resultaat is dat er voor deze omvangrijke groep minder ("echte") vrije tijd over blijft.
- Openbare ruimte, leefomgeving: de vormgeving van de stad blijft van belang en zal zelfs belangrijker worden omdat mensen steeds hogere eisen stellen aan de woonomgeving. Als men het gewenste niet in de ene stad kan krijgen, zal het elders gezocht (en gevonden) worden. De keuzevrijheid in het wonen neemt immers toe. Kortere reistijden maken het op grotere afstand wonen van het werk mogelijk. Bovendien zoeken huishoudens, waar beide partners werken, een woonplaats die gunstig is gelegen ten opzichte van de werkplekken van beiden; werkplekken die vaak niet in dezelfde plaats zitten. Dus de binding door werk aan een plek neemt verder af, terwijl anderzijds de eisen aan de woning en woonomgeving toenemen.
- Demografie: De trends voor Nederland gelden ook voor Beverwijk. Dat betekent vergrijzing (meer ouderen) en ontgroening (minder jongeren) tot 2030/2040, waarna er vervolgens vergroening (meer jongeren, minder ouderen) op zal treden. De combinatie van vergrijzing en de stijgende vermogenspositie van ouderen zorgt voor een grote toename van de vraag naar voorzieningen die te maken hebben met gezondheid en vrije tijdsbesteding. Beverwijk heeft al veel sterke voorzieningen, vooral in de gezondheidssector, in huis.
- Politiek: In 2006 komt er waarschijnlijk een nieuwe wet, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De Welzijnswet, de Wet Voorzieningen Gehandicapten en delen uit de AWBZ gaan er op den duur in op. De bedoeling van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is dat mensen zo veel mogelijk voor zichzelf en elkaar zorgen. Nu kan iedere Nederlander (ongeacht het salaris) huishulp inschakelen op kosten van de overheid. Dat wordt met de invoering van de WMO in 2006 anders. Huishoudelijke verzorging is dan geen wettelijk verzekerd recht meer. Mensen die hun verzorging, zoals schoonmaakhulp, zelf kunnen betalen of organiseren moeten dat ook zelf doen. Als iemand niet in staat is om de nodige on-

dersteuning zelf te betalen, schiet de gemeente te hulp. Alleen zwaar gehandicapten en chronisch zieken hebben na de invoering van de WMO nog een vanzelfsprekend recht op huishoudelijke verzorging uit de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten. De gemeente wordt met de WMO verantwoordelijk voor de maatschappelijke ondersteuning. De gemeente moet er voor zorgen dat iedere burger volwaardig kan deelnemen aan de maatschappij. Daarbij mogen bijvoorbeeld ouderen en gehandicapten geen drempels ervaren. Elke gemeente mag zelf bepalen hoe ze de maatschappelijke ondersteuning organiseren. Deze verandering zal vooral een organisatorisch karakter hebben en van invloed kunnen zijn op welzijnsvoorzieningen (decentralisatie), de inrichting van de openbare ruimte en de verkeersinfrastructuur (zie ook de trend "woningen" bij paragraaf 3.2)

- Om niet in herhaling te vervallen verwijzen we naar de beschreven trends bij het thema bewoners van Beverwijk en hun woonsituatie (3.2).

V Vragen

Hoofdvragen:

Het aanbod aan voorzieningen is altijd aan verandering onderhevig. Op de ene voorziening kan de overheid meer invloed uitoefenen dan op andere. Beverwijk maakt bovendien onderdeel uit van een regio, waarin veel aanbod is in andere gemeenten (in de IJmond, Alkmaar, Haarlem, Zaanstad en Amsterdam e.d.). Hier vloeien twee hoofdvragen uit:

- 1 Maatschappelijke voorzieningen¹²: Wat betekent de toenemende mobiliteit en daarmee de toenemende regionale oriëntatie voor de kwantiteit en kwaliteit van de verschillende maatschappelijke voorzieningen in Beverwijk? Wat betekent dat voor regionale samenwerking?
- 2 Economische voorzieningen: Welke invloed kan de gemeente uitoefenen op het aanbod van commerciële voorzieningen? Welke moeten dan gestimuleerd worden, en op welke wijze kan dat?
- 3 Wat is de invloed van meer commercialisering en nieuw particulier aanbod op maatschappelijke voorzieningen (van de overheid)?
- 4 Hoe kan er een hart voor de stad, een door de bevolking zo vurig verlangde gezellige plek in het stadscentrum, gerealiseerd worden?

Vragen van tweede orde:

- 1 Moet er een herschikking (meer concentratie) plaatsvinden van de verschillende subcentra in Beverwijk, óf moet de relatie tussen deze subcentra verbeterd worden, óf moeten de subcentra blijven zoals ze zijn? Wat is de haalbaarheid, waar is behoefte aan (marktpartijen en bevolking)?
- 2 Waarom zullen bezoekers van de Bazaar en ook van de Meubelboulevard een bezoek brengen aan de Breestraat e.o.? Zullen zij ooit te verleiden zijn of zijn hun motieven zo anders dat er in feite nooit een relatie tot stand zal kunnen worden gebracht? Is bovendien nu al niet op de Bazaar alles te krijgen wat men wil?

Noot 12 Onder maatschappelijke voorzieningen worden de voorzieningen verstaan op het terrein van cultuur, sport, gezondheidszorg, welzijn en onderwijs, die (mede) gefinancierd worden door de overheid.

Schema voorzieningen

Beleidskader:

- voorzieningen te weinig, te eenzijdig en steeds minder
- oorzaak: eenzijdige, arme bevolking
- oorzaak: meer concurrentie elders
- ambitie: hét stedelijk centrum IJmond
- alle voorzieningen in Beverwijk voor hele regio.
- Kerkplein: sociaal-cultureel centrum
- Stationsplein/Meerplein/Breestraat: winkels, horeca, zorg
- verbinden Bazaar, Meubelboulevard met centrum.

Feiten:

- detailhandel veel en gevarieerd
- instroom: enkele sterke regionale en landelijke voorzieningen m.n. zorg en winkelen/recreatie
- uitstroom: voorzieningen (werk, winkels, cultuur, uitgaan) buiten de stad en regio vaak bezocht
- goede "basisvoorzieningen" (sport, scholing, cultuur, welzijn e.d.)
- veel subcentra: Breestraat, Kerkplein, stadhuis, meubelboulevard/bazaar, stationsplein e.o.
- stenige centra, weinig groen
- geen relatie Bazaar en Breestraat e.o.

Wensen:

- centraal ontmoetingsplein, een stadshart met terrasjes, bomen, fontein, zonder auto's en levendig.
- menselijke maat (groen, geen hoge dichtheden, bloemen en fontein)
- behoud historische gebouwen en elementen.
- meer evenementen, laagdrempelig
- ruimte voor particulier initiatief
- voorzieningen elders geen probleem; gekozen wordt voor kwaliteit
- parkeergarages, gratis, dichtbij

Trends:

- welvaartsgroei
- minder vrije tijd beroepsbevolking
- toename eisen aan voorzieningen en leefomgeving
- toename regionale verwevenheid
- mobiliteitsgroei en eisen aan bereikbaarheid
- technologische ontwikkelingen
- minder overheidsbemoediging
- deconcentratie overheid: meer zeggenschap gemeenten
- vergrijzing: zorgvoorzieningen

Vragen:

Hoofdvragen:

- 1 Maatschappelijke voorzieningen¹: Wat betekent de toenemende mobiliteit en daarmee de toenemende regionale oriëntatie voor de kwantiteit en kwaliteit van de verschillende maatschappelijke voorzieningen in Beverwijk? Wat betekent dat voor regionale samenwerking?
- 2 Economische voorzieningen: Welke invloed kan de gemeente uitoefenen op het aanbod van commerciële voorzieningen? Welke moeten dan gestimuleerd worden, en op welke wijze kan dat?
- 3 Wat is de invloed van meer commercialisering en nieuw particulier aanbod op maatschappelijke voorzieningen (van de overheid)?
- 4 Hoe kan er een hart voor de stad, een door de bevolking zo vurig verlangde gezellige plek in het stadscentrum, gerealiseerd worden?

Vragen van tweede orde:

- 1 Moet er een herschikking (meer concentratie) plaatsvinden van de verschillende subcentra in Beverwijk, óf moet de relatie tussen deze subcentra verbeterd worden, óf moeten de subcentra blijven zoals ze zijn? Wat is de haalbaarheid, waar is behoefte aan (marktpartijen en bevolking)?
- 2 Waarom zullen bezoekers van de Bazaar en ook van de Meubelboulevard een bezoek brengen aan de Breestraat e.o.? Zullen zij ooit te verleiden zijn of zijn hun motieven zo anders dat er in feite nooit een relatie tot stand zal kunnen worden gebracht? Is bovendien nu al niet op de Bazaar alles te krijgen wat men wil?

3.5 Verkeer: mobiliteit en infrastructuur

I Beleidskader

Het verkeersbeleid richt zich op de aanleg en het onderhoud van infrastructuur. Het gaat om infrastructuur voor diverse vormen. Daarnaast tracht de overheid de omvang en de aard van de mobiliteit te beïnvloeden. Direct gebeurt dat door de aanleg en het onderhoud van infrastructuur en indirect door beleid op andere terreinen zoals ruimtelijke ordening, belastingheffing, etc.

In het verkeersbeleid neemt de auto de meest prominente plaats in. Het overheidsbeleid van het Rijk, de Provincie en ook de gemeente Beverwijk ten aanzien van de auto is tweeslachtig. Aan de ene kant wordt getracht ruimte te geven aan de automobilititeit, maar aan de andere kant wordt het gebruik van de auto beperkt, want slecht voor het milieu, natuur en de open ruimte. Het afremmen van de automobilititeit is een illusie gebleken. De populariteit en aantrekkingskracht van de auto is dusdanig groot dat de groei van het autobezit en het gebruik er van sterk is toegenomen en zal blijven toenemen (zie trends).

De gemeente Beverwijk verkeert met het verkeersbeleid (en dat geldt ook voor andere beleidsterreinen die indirect de mobiliteit beïnvloeden) voor een (belangrijk) deel in een afhankelijke rol. Een groot deel van het beleid voor en de investeringen in de infrastructuur ligt immers op het beleidsterrein van het Rijk en de Provincie. Bovendien heeft veel belangrijke infrastructuur in Beverwijk een regionale of bovenregionale functie, waardoor overleg met vele partijen noodzakelijk is. De bestuurlijke en maatschappelijke discussies rondom de Westelijke Randweg vormen een goed voorbeeld van de complexiteit en het belang van het vraagstuk.

De gemeente heeft meer invloed op infrastructuur met een lokale functie. Er wordt voor de diverse verkeersmodaliteiten infrastructuur aangelegd en onderhouden. Naast de primaire verkeersfunctie van infrastructuur probeert de gemeente zoveel mogelijk aandacht te geven aan veiligheidsaspecten en parkeervoorzieningen. De plannen voor het centrum laten een autovrij stationsplein zien waar fietsers en voetgangers het tempo en de sfeer bepalen. Ook is er in de plannen aandacht voor parkeervoorzieningen en parkeertarieven. De gemeente wil zoveel mogelijk geparkeerde auto's uit het straatbeeld hebben. Parkeergarages moeten de oplossing bieden. Daarnaast is er sprake van verhogingen van de parkeertarieven, die nodig worden geacht om de bouw van de parkeergarages te bekostigen en de automobilititeit te ontmoedigen. Een uitbreiding van het gebied voor betaald parkeren naar aangrenzende gebieden behoort ook tot de mogelijkheden, omdat wellicht de overlast zich deels naar aangrenzende gebieden kan verplaatsen. Behalve beleid ten aanzien van de auto probeert de overheid het openbaarvervoer (op basisniveau) te behouden en wordt er gekeken naar alternatieve openbaarvervoersmogelijkheden. Op dat terrein vindt samenwerking plaats met de provincie.

II Feiten

De feiten laten zien dat de mobiliteit alsmaar toeneemt. De mobiliteit kan toenemen door technologische ontwikkelingen en door investeringen in infrastructuur. Een ander gegeven is de toenemende congestie van de infrastructuur voor de auto. De overheid, die meestal de verantwoordelijkheid heeft op dit gebied, kan en wil deels niet aan de vraag naar infrastructuur in afdoende mate voldoen. Wat betreft het aan de auto gerelateerde parkeervraagstuk blijkt dat er in Beverwijk op dit moment bijna op ieder tijdstip voldoende parkeerplaatsen zijn, die bovendien bij de voorzieningen zitten. Ook zijn de parkeertarieven relatief laag. Met deze kenmerken onderscheidt Beverwijk zich enerzijds van plaatsen die hoger in de hiërarchie van het voorzieningenaanbod staan (zoals Alkmaar, Haarlem en Amsterdam). Anderzijds hebben plaatsen die minder aanbod hebben dezelfde kenmerken, met die aantekening dat daar vaak geen parkeertarieven gelden.

Mobiliteit faciliteert de behoefte aan bewegingsvrijheid, waardoor de keuzemogelijkheden verruimd worden en mensen gebruik kunnen maken van comparatieve voordelen van mensen en bedrijven in verschillende plaatsen. Het is een zeer belangrijke voorwaarde voor welvaartsgroei en een gevolg is dat de onderlinge verwevenheid van plaatsen, van de ruimte, toeneemt. Tegelijkertijd met de verwevenheid neemt verscheidenheid toe doordat mensen en plaatsen zich specialiseren in datgene waar zij het beste in zijn en zich onderscheiden van ander aanbod. Het is hierbij van belang op welk ruimtelijk schaalniveau gekeken wordt (zie ook voorzieningen: feiten, historisch perspectief). Een ander belangrijk aspect is de veranderde maatschappij. Huishoudens bestaan steeds meer uit tweeverdieners. Gesteld kan worden dat de emancipatie van de vrouw een grote bijdrage heeft gehad in de toename van de mobiliteitsbehoefte. En andersom: de mobiliteit maakt de emancipatie en de nieuwe organisatie van het huishouden mogelijk. Beide partners kiezen een woonplaats die strategisch ligt ten opzichte van de twee werkplaatsen. Bovendien moeten de kinderen naar school en naar diverse verenigingen gebracht en gehaald worden. Dat is een hele organisatie, waarbij de auto als vervoermiddel meestal het beste maatwerk kan leveren.

De fysieke afstand tussen de werkplek en voorzieningen enerzijds en de woning anderzijds wordt gemiddeld groter. Maar de reisduur die men er over doet om van de ene op de andere plek te komen wordt gemiddeld kleiner. Betere verbindingen en vervoersmiddelen hebben de reistijd over het algemeen en vooral in de 20^e eeuw juist drastisch verkleind, waardoor reizen over steeds grotere afstanden mogelijk werd. Dat heeft geleid tot grotere keuzevrijheid ten aanzien van tal van functies, zoals werken en voorzieningen. Voorbeeld: Werknemers zijn door de grotere mobiliteit minder afhankelijk geworden van die ene werkgever in hun woonplaats. Vroeger moest de arbeider pal naast de fabriek wonen omdat de benenwagen zijn enige vervoersmiddel was, terwijl nu met behulp van vervoersmiddelen en infrastructuur veel grotere afstanden overbrugd kunnen worden. Mobiliteit heeft zeggend zijn deel in de emancipatie van "arbeiders". Overigens is de keuzevrijheid voor werkgevers ook groter geworden. Deze ontwikkeling zet zich naar waarschijnlijkheid voort.

III Wensen

Er wordt door de bevolking veel belang gehecht aan de mogelijkheid om mobiel te zijn. De mobiliteit brengt een aantal vraagstukken met zich mee. Vooral de ruimte die er moet zijn voor de auto is een belangrijke. Het gaat dan om bereikbaarheid, doorstroming, overlast voor andere verkeersdeelnemers, hinder voor de leefomgeving door geluidsoverlast, luchtvervuiling en parkeerhinder. Het wordt van groot belang gevonden dat de knelpunten worden opgelost of verminderd zonder dat de mobiliteitsbehoefte wordt ingeperkt. De infrastructuur fungeert immers als dé geleider, de drager, voor de thuis- en uitvalsbasis die de woning is. Infrastructuur is de levensader van de samenleving.

Een goede bereikbaarheid van Beverwijk staat hoog op het wensenlijstje. Het gaat niet slechts om de infrastructuur voor de auto, maar ook om het langzame verkeer (fiets, voetganger, rolstoel e.d.) en de verkeersveiligheid. Een thema dat veel stof doet opwaaien is nog steeds de randweg. Een groot deel van de mensen vindt het een onvermijdelijke keuze (ontlasting van bestaande wegen, verminderen doorgaand verkeer door Beverwijk, verbeteren van het woonklimaat, verbeteren van de verkeersveiligheid), terwijl een ander deel het niet ziet zitten omwille van het milieu en het buitengebied. Een andere verkeersfunctie die veel aandacht krijgt is het parkeren van auto's. Men is tegen parkeertarieven en men wil zoveel mogelijk geparkeerde auto's aan het straatbeeld onttrekken door bijvoorbeeld de creatie van parkeergarages in het centrum en door parkeren op eigen woonerf of (huis)garage.

IV Trends

Toenemende mobiliteit en de invloed op de stad en samenleving

- De economie en samenleving van Beverwijk zal in de lijn van de huidige ontwikkelingen in 2020 nog meer verweven zijn met de regio. De regionale en bovenregionale oriëntatie zal zich verder uitkristalliseren. De mobiliteit zal toenemen. Dat zorgt voor meer mobiele Beverwijkers, maar ook voor meer instroom van buiten (bezoekers, werkers, etc.). De mobiliteit is de laatste jaren enorm gegroeid. Dat is niet alleen concreet zichtbaar in de onstuimige groei van het autoverkeer maar heeft direct zijn weerslag op de arbeidsmobiliteit (wonen en werken worden steeds verder uit elkaar getrokken). Daar beperkt het zich niet toe. Ook voor het bereik van bijvoorbeeld winkel- en recreatievoorzieningen is de mobiliteitsontwikkeling direct van invloed. De verwachting is dat de mobiliteitsgroei zich doorzet.
- De mate waarin weerstanden worden weggehaald (voldoende verkeersinfrastructuur, maar bijvoorbeeld ook regelgeving voor perifere grootschalige detailhandel verandert) lijken de absolute grenzen te zijn voor een verdere mobiliteitsgroei. De mate waarin de overheid daar sturend in wil optreden is daarin een onzekere factor voor de toekomst. Ook is het de vraag in welke mate de overheid er sturend in kan optreden. Individuele keuzes en welvaartsgroei hebben hun eigen
- ~~De~~ wederlinge verwevenheid tussen plaatsen en regio's is steeds meer toegenomen en de algemene verwachting is dat het steeds verder zal toenemen. Die verwevenheid heeft twee kanten. Zowel de concurrentie tussen plaatsen en regio's wordt groter als ook de afzetmogelijkheden

van een plaats.¹³ Er zijn veel voorbeelden aan te halen waar deze onderlinge afhankelijkheid c.q. concurrentie c.q. stimulering tot win-win-situaties leiden.

- Zoals ook al eerder beschreven, is Beverwijk een voorbeeld van een stad waar de regionalisering zeer goed zichtbaar en voelbaar is. De auto is nadrukkelijk aanwezig in het straatbeeld én in de inrichting van de stad. Er is het drukke doorgaande verkeer door het centrum en aangrenzende woonwijken, er is de autogeorienteerde en goed bereikbare meubelboulevard en de stad is nauw verbonden met het rijkswegennetwerk. Beverwijk heeft regionale en zelfs landelijke trekkers binnen de gemeentegrenzen. Aan de andere kant is er ook een sterke externe oriëntatie van Beverwijkers en wordt er elders gewerkt en volop gebruik gemaakt van voorzieningen elders (zoals de behoefte om elders te winkelen en cultuur 'op te snuiven'). Deze ontwikkeling zal zich naar algemene verwachting sterk doorzetten. Maar zoals eerder gesteld, zal dit afhangen in welke mate de mobiliteit zich zal en kan ontwikkelen. En dat is weer afhankelijk van technologische ontwikkelingen, de investeringen in de infrastructuur en het overheidsbeleid (van met name het Rijk).
- Door sterke regionaliserings- en mondialiseringstendensen lijkt het belang van de eigen woning en de directe woonomgeving toe te nemen. De behoefte aan een woning en de directe woonomgeving als veilige en comfortabele thuisbasis in een steeds "ruimere" leefwereld wordt steeds belangrijker. De woning is de uitvalsbasis naar de wijde wereld, naar de school van de kinderen, naar winkels, naar sportcomplexen, naar vrienden, naar de werkplek et cetera. De bereikbaarheid, de verbindingen tussen de woning en de buitenwereld zijn van essentieel belang en daardoor doorslaggevend voor de populariteit van de woning onder de bevolking.
- Technologische ontwikkeling: schone auto's. De laatste stand van onderzoek is bemoedigend. De kans is groot dat er binnen 20 jaar schone auto's rijden (input: biomassa, waterstof e.d.) waardoor er geen schadelijke uitstoot voor het milieu meer zal zijn. Deze brandstoffen kunnen dan concurreren met de huidige fossiele brandstoffen.

Noot 13 Onderlinge afhankelijkheid: concurrentie, beïnvloeding, stimulering, aanvulling ten opzichte van elkaar; de Global Village gedachte.

V Vragen

Hoofdvraag:

De verkeersinfrastructuur is de levensader van de samenleving. De woning is de thuis- en uitvalsbasis voor ieder mens. De bereikbaarheid van de woning of anders geformuleerd de verbindingen tussen de woning en werkplek en voorzieningen is essentieel. Dat bepaald voor een belangrijk deel de leefbaarheid. Bovendien betreft het de openbare ruimte, waardoor er een natuurlijke rol voor de overheid lijkt weggelegd.

- 1 Wat kan de gemeente doen om de verkeersinfrastructuur (van stoep tot snelweg, van glasvezel tot fietsenstalling) te optimaliseren?

Vraag van tweede orde:

- 1 Moeten de kansen en de voordelen die de auto(mobiliteit) heeft niet veel meer worden benut en gestimuleerd waarbij wordt ingezet op meer infrastructuur, meer parkeervoorzieningen en een betere inpassing in de omgeving? Of zijn de grenzen bereikt en moet de automobilititeit zo veel als mogelijk is worden afgeremd?
- 2 Moet Beverwijk het parkeren in het centrum fors gaan belasten of kan de stad zich aantrekkelijker maken ten opzichte van andere steden door dat niet te doen? Aan welke keuze wordt voorrang gegeven: de keuze voor parkeergarages (mooier stadsbeeld) die eventueel gecombineerd moet worden met (forse) tarieven die nodig zijn om de exploitatie van de garages rond te krijgen? Of moet de huidige situatie gehandhaafd worden?

Schema verkeer; mobiliteit en infrastructuur

Beleidskader:

- tweeslachtig autobeleid: faciliteren en tegenwerking
- afremmen automobilititeit
- afhankelijke rol bovenlokale infrastructuur
- lokale infrastructuur: meer invloed, veiligheid, parkeren.
- openbaar vervoer behouden
- parkeren: betaald, uit zicht, krappe normen.

Feiten:

- grote vraag naar mobiliteit, bewegingsvrijheid
- auto absolute favoriet, maatwerk
- veel voorzieningen en bedrijven aantrekkelijk door autobereikbaarheid en parkeergelegenheid
- belangrijke rol overheid (openbare ruimte)

Wensen:

- mobiliteit, bewegingsvrijheid
- ruimte voor auto
- ruimte voor ander (langzaam) verkeer: veiligheid
- verminderen doorgaand verkeer in Beverwijk
- goede parkeermogelijkheden thuis en bij voorzieningen; dichtbij, uit zicht, gratis.
- mooiere entrees invalswegen

Trends:

- welvaartsgroei
- mobiliteitsgroei en grotere eisen aan bereikbaarheid
- toename regionale verwevenheid
- technologische ontwikkelingen (schone auto)
- minder overheidsbemoediging, maar niet bij infrastructuur?

Vragen:

Hoofdvragen:

- 1 Wat kan de gemeente doen om de verkeersinfrastructuur (van stoep tot snelweg, van glasvezel tot fietsenstalling) te optimaliseren?

Vraag van tweede orde:

- 1 Moeten de kansen en de voordelen die de auto(mobiliteit) heeft niet veel meer worden benut en gestimuleerd waarbij wordt ingezet op meer infrastructuur, meer parkeervoorzieningen en een betere inpassing in de omgeving? Of zijn de grenzen bereikt en moet de automobilititeit zo veel als mogelijk is worden afgeremd?
- 2 Moet Beverwijk het parkeren in het centrum fors gaan belasten of kan de stad zich aantrekkelijker maken ten opzichte van andere steden door dat niet te doen? Aan welke keuze wordt voorrang gegeven: de keuze voor parkeergarages (mooier stadsbeeld) die eventueel gecombineerd moet worden met (forse) tarieven die nodig zijn om de exploitatie van de garages rond te krijgen? Of moet de huidige situatie gehandhaafd worden?

3.6 Beverwijk en de Beverwijkers

In de voorgaande paragrafen is een aantal hoofdvragen benoemd die gelieerd zijn aan de thema's wonen, mobiliteit, economie en voorzieningen. In deze paragraaf wordt ingegaan op het overkoepelende vraagstuk van de identiteit van Beverwijk en van de Beverwijkers (zie ook hoofdstuk 2.2 en 2.3).

Beelden bij Beverwijkers

Beverwijkers zien zichzelf als pioniers, handelaren, hard werkend, mobiel, nuchter en standsverschillen ontbreken. Deze eigenschappen komen niet uit de lucht vallen, maar kennen vaak een langdurige traditie in Beverwijk. Beverwijk heeft een lange historie als vestigingsplaats van mensen van elders. Zo kwamen er in de 20^e eeuw bijvoorbeeld eerst veel migranten uit Friesland, Groningen, Limburg en Noord-Brabant en later uit landen als Spanje, Italië, Turkije en Marokko. De stad groeide van nog geen 5.000 inwoners rond 1900 naar een kleine 40.000 inwoners aan het einde van die eeuw. Beverwijk is een "smeltkroes" van verschillende culturen. Mensen kwamen niet alleen, velen vertrokken ook weer. Tegenwoordig is de jaarlijkse instroom én uitstroom 5% van het inwonertal, oftewel zo'n 2.000 mensen komen naar en 2.000 mensen vertrekken ieder jaar uit Beverwijk. Ondanks, of juist dankzij, deze traditie van (grote) dynamiek blijken er tussen verschillende inwoners, tussen bevolkingsgroepen, tussen "echte" Beverwijkers en nieuwkomers niet noemenswaardige spanningen te bestaan.

Hoofdvragen

- 1 Als Beverwijkers zichzelf als pioniers en handelaren typeren, wat betekent dat dan voor de overheid? Betekent het dat deze eigenschappen moeten worden aangemoedigd / gestimuleerd? Betekent het in de toekomst een terugtrekkende overheid met weinig regels en veel ruimte aan haar ondernemers en inwoners? Betekent dat bijvoorbeeld concreet een terughoudend welstandsbeleid (met weinig regels), het stimuleren van particulier opdrachtgeverschap (wonen), een vestigingsbeleid voor ondernemers met weinig regels (economie) en een globaal i.p.v. detaillistisch bestemmingsplan?

Beelden bij Beverwijk

Beverwijkers denken bij hun stad over het algemeen als eerste aan industrie en daarna als de stad waar men woont. Verreweg de meest gehoorde positieve typering van Beverwijkers over hun stad is een "stad met een dorps karakter". Het is een typering waar Beverwijk het midden houdt tussen de voordelen van de stad (voorzieningen, infrastructuur) en de voordelen van het dorp ('ons-kent-ons' sfeer, kleine afstanden). Bovendien wordt de centrale ligging van Beverwijk geroemd. Maar er zijn ook een aantal serieuze negatieve beelden over Beverwijk. Beverwijk wordt als stenig ervaren, er is te weinig groen, er ontbreekt een gezellig (stads)hart en de verkeersdruk is hoog. Bovendien is men over het algemeen niet trots op de stad en mooi wordt het nou ook niet echt gevonden...maar "o wee" als een ander daar wat van zegt.

Hoofdvragen

- 2 Wat wordt precies verstaan onder een stad met een dorps karakter? Kan het centrum meer stedelijk worden (verdichting en meer functies) en moeten de wijken meer dorps worden (meer groen en laagbouw)?

Waar heeft "de markt" behoefte aan? Wat betekent dit voor het beleid van de gemeente?

- 3 Moet Beverwijk nastreven om meer een prachtige zwaan te zijn of past Beverwijk eerder het beeld van het lelijke eendje; een lelijk eendje dat wél een mooi innerlijk heeft? Misschien is het eendje niet moedersmooiste maar het belangrijkste is dat het kerngezond is, nietwaar?

Vragen:

- 1 Als Beverwijkers zichzelf als pioniers en handelaren typeren, wat betekent dat dan voor de overheid? Betekent het dat deze eigenschappen moeten worden aangemoedigd / gestimuleerd? Betekent het in de toekomst een terugtrekkende overheid met weinig regels en veel ruimte aan haar ondernemers en inwoners? Betekent dat bijvoorbeeld concreet een terughoudend welstandsbeleid (met weinig regels), het stimuleren van particulier opdrachtgeverschap (wonen), een vestigingsbeleid voor ondernemers met weinig regels (economie) en een globaal ipv detaillistisch bestemmingsplan?
- 2 Wat wordt precies verstaan onder een stad met een dorps karakter? Kan het centrum meer stedelijk worden (verdichting en meer functies) en moeten de wijken meer dorps worden (meer groen en laagbouw)? Waar heeft "de markt" behoefte aan? Wat betekent dit voor het beleid van de gemeente?
- 3 Moet Beverwijk nastreven om meer een prachtige zwaan te zijn of past Beverwijk eerder het beeld van het lelijke eendje; een lelijk eendje dat wél een mooi innerlijk heeft? Misschien is het eendje niet moedersmooiste maar het belangrijkste is dat het kerngezond is, nietwaar?

Bijlage 1 Procesverslag

De belangrijkste interactie activiteiten (met een groot interactief bereik) zijn beschreven in deze bijlage.

Deze activiteiten zijn:

- Diepte interviews
- Brainstormbijeenkomsten
- 2020 team
- Slotdebat

Diepte interviews (totaal 55)

Doel

- Met sleutelpersonen uit Beverwijk (directeuren, bewoners, instellingen, vertegenwoordigers wijkraden, gemeente, etc.)
- De vraag verdiepen wat is 'Beverwijk nu' en wat is Beverwijk in de toekomst (2020).

Vorm / middel

- Diepte interviews (open vorm).

Organisatie

- DSP-groep (afspraken maken, uitvoering), gemeente Beverwijk (aanvulling namen).

Plaats / plek en tijd

- Ter plaatse (juni t/m oktober 2003).

Doelgroep

- Zie boven.

Bereik

- 55 sleutelpersonen.

Resultaat

- Verschil tussen feit en fictie geconstateerd.
- Belangrijke inhoudelijke uitkomsten: Beverwijk staat voor: Industrie / Hoogovens, Meubelboulevard, centrale ligging, is dichtbebouwd / stenig, is geen fraaie stad, Beverwijkse Bazaar, is vooral een woonplaats, Beverwijk is een stad met een dorps karakter, maar ook weer dynamisch, heeft goede welzijns- en sportvoorzieningen, heeft geen menselijke maat (middelhoogbouw) en heeft lelijke entrees (die niet eens van Beverwijk zijn; Velsen).
- De Beverwijker is: een arbeider, handelaar, pionier, is mobiel, er zijn weinig grote stands verschillen en is vooral niet trots op z'n stad.
- Beverwijk is regionaal georiënteerde stad, zou een vrijplaats kunnen zijn (handel, pioniersgeest) hoeft niet alle voorzieningen zelf te hebben en is deel van de IJmond.
- Economische dynamiek is groot.

Follow-up

- Een groot deel van de geïnterviewden is uitgenodigd voor vervolgbijeenkomsten.

Brainstormbijeenkomsten (totaal 7)

Doel

- Met sleutelpersonen uit Beverwijk (directeuren, bewoners, instellingen, vertegenwoordigers wijkraden etc.) de vraag verdiepen 'wat is Beverwijk nu' en 'wat is Beverwijk in de toekomst (2020)'.
• Met 'gewone' Beverwijkers de vraag verdiepen wat is Beverwijk nu en wat in de toekomst (2020).

Vorm / middel

- Presentatie.
- Quiz (tussen feit en fictie).
- Discussie.
- Brainstorm met behulp van 3 scenario's / beelden.

Organisatie

- DSP-groep (inhoudelijke voorbereiding en uitvoering), gemeente Beverwijk (meedenken, bijwonen, logistiek).

Plaats / plek en tijd

- Kleine locaties (o.a. Muziekschool, Infocentrum Broekpolder, Kennemermuseum).

Doelgroep

- Zie boven.
- De doelgroep 'gewone' Beverwijkers is ad-random benaderd (uit het GBA).

Bereik

- 30 sleutelpersonen (najaar 2003).
- 150 gewone Beverwijkers (voorjaar 2004).

Resultaat

- Groot verschil tussen feit en fictie geconstateerd.
- Belangrijke inhoudelijke uitkomsten: Beverwijk staat voor: Industrie / Hoogovens, Meubelboulevard, centrale ligging, is dichtbebouwd / stenig niet groen, is lelijk, Beverwijkse Bazaar, Beverwijk is vooral een woonplaats, Beverwijk is een stad met een dorps karakter, is wat saai, maar ook weer dynamisch, de aardbei leeft nog steeds voort, heeft goed welzijns- en sportvoorzieningen en heeft lelijke entrees (die nogal eens niet eens van Beverwijk zijn; Velsen).
- De Beverwijker is: een arbeider, handelaar, pionier, is mobiel, er zijn weinig grote stands verschillen en is vooral niet trots op z'n stad.
- In de toekomst ziet men Beverwijk niet als een zelf voorzienende stad. Beverwijk is regionaal georiënteerd, hoeft niet alle voorzieningen zelf te hebben en is deel van de IJmond. De deelnemers vinden dat de rol van de overheid wel wat minder kan (minder regels, beter luisteren naar inwoners) maar een te grote rol voor bewoners vindt men ook niet wenselijk. Enkele vinden dat juist in Beverwijk veel meer initiatief moet zijn voor bewoners en ondernemers zelf; een soort Wijk aan Zee.

Follow-up

- Alle deelnemers is verwezen naar de web site voor informatie en discussie en zijn uitgenodigd voor het Slotdebat.

Beverwijk 2020 teams

Doel

- Mensen op straat aanspreken en laten meepraten over "Beverwijk nu" en Beverwijk in 2020.
- Toetsen of de beelden uit verschillende bijeenkomsten kloppen met de beelden op straat.

Vorm/middel

- Een speciaal samengesteld 2020-team, bestaande uit leden van DSP-groep (Peter Mier, Tobias Woldendorp, Heidi Vercaeye) en verschillende raadsleden en sleutelfiguren.
- Het team stelde met rode '2020 jassen' aan voorbijgangers 5 hoofdvragen over het 'nu' en de toekomst.

Organisatie

- Organisatie vond plaats door DSP-groep. Enkele raadsleden hebben actief meegedaan (de straat op).

Plaats/ plek en tijd

- Verschillende locaties zoals: station, woensdagmarkt, Wijk aan Duineweg, woonwijken, Wijkerbaancentrum, bedrijventerrein, cafés, sportvelden en Breestraat.
- Verschillende tijdstippen van de dag en week: 7.00u-23.00u, van maandag tot zaterdag.

Doelgroep

- Bewoners.
- Niet alleen Beverwijkers, maar ook mensen die er komen winkelen, werken, sporten, etc.

Bereik

- Dagdelen door Beverwijk gelopen en mensen aangesproken.
- Totaal aantal mensen bereikt: 550.
- Spreiding van mensen was goed, uit alle delen van Beverwijk, ook een aantal mensen die Beverwijk 'slechts' bezoeken.
- Spreiding van leeftijden ook goed, van jong tot oud.
- Spreiding van activiteiten en plaatsen was goed, het 2020 team heeft door heel Beverwijk mensen aangesproken die ieder iets anders doen in Beverwijk (wonen, sport, uitgaan, werken, etc.).

Resultaat (wat heeft het ons opgeleverd)

- Wat opviel was dat vrijwel iedereen die aangesproken werd en hoorde waar het over ging graag wilde meepraten en hier even de tijd voor nam.
- Ook raadsleden waren enthousiast over de verhalen die ze hoorden.
- Onderdeel van het gesprek was ook dat mensen zich konden opgeven voor het stadsdebat op 21 juni, zo'n 50 mensen waren hierin geïnteresseerd.

Inhoudelijke uitkomst

- Vraag 1: Als u aan Beverwijk denkt (nu) dan denkt u aan? Wijkertoren, Zwarte Markt, Hoogovens, arbeidersstad, Brandwondencentrum, Meubelboulevard, dichtbebouwd, stad maar ook dorp, lelijke entrees, weinig groen en de Breestraat. Het overgrote deel vindt het vooral een ongezellige stad. Maar ook denkt men nog veel terug aan vroeger: de aardbeien.
- Vraag 2: Wat vindt u typisch Beverwijk (de stad, de mensen, de sfeer)? Hierbij denken deelnemers aan het stadse wat Beverwijk heeft, terwijl het toch ook een dorps karakter heeft. Ook Feestweek, de aardbeien en het spreekwoord: "wijkers zijn zeikers", komt een aantal keren terug.
- Vraag 3: U mag een rapportcijfer geven aan Beverwijk van 1 t/m 10. Welk cijfer geeft u? De cijfers lopen erg uiteen, van een 3 tot een 10, maar over het algemeen zijn de cijfers die mensen geven wel voldoende, maar niet overtuigend goed. Het gemiddelde zal ongeveer op een 6.5 liggen. Over het algemeen heeft Beverwijk wel alles wat je nodig hebt. De voorzieningen zijn goed.
- Vraag 4: U bent burgemeester en u hebt het gewoon voor het zeggen. Hoe moet Beverwijk er over ruim 15 jaar uitzien (2020)? Wat veel mensen een doorn in het oog is, is de Breestraat die de gemeente heeft aangepakt en zeker niet positief. Ook zouden mensen meer groen willen, dat open plekken niet worden bebouwd, dat het schoner wordt, dat oudere gebouwen worden behouden, dat de stad wel beter bereikbaar moet zijn + de verkeersveiligheid verbeterd, dat er een echt centrum komt (hart), dat de winkels diverser en specialer worden. Een ander punt wat vaak naar voren komt zijn de uitgaansgelegenheden en het missen van terrassen. Het parkeerbeleid zou verbeterd moeten worden, meer parkeergelegenheid en gratis parkeren.
- Vraag 5: Waar woont u en wat doet u zoal in Beverwijk? (wonen, werken, winkelen, sporten, etc.). Een deel van de ondervraagden woonde niet in Beverwijk, maar werkten wel in Beverwijk. Vooral de woensdagmarkt trekt veel mensen van buiten Beverwijk. Toch ziet het overgrote deel van de ondervraagden Beverwijk puur als stad om in te wonen. Winkelen, uitgaan en werken doen ze elders.
- Andere opmerkingen
Een aantal mensen wilde laten weten dat de gemeente beter moet luisteren en dat het best met wat minder regels kan.

Follow up

- De mensen die hebben aangegeven dat ze uitgenodigd willen worden voor het Stadsdebat kregen een uitnodiging.
- Raadsleden vonden het zeer nuttig om een te horen wat er leeft.
- Er zijn twee krantenartikelen geschreven waarin werd uitgelegd wat het 2020 team deed.

Slotdebat

Doel

- Met alle geïnteresseerden en betrokkenen conclusies trekken over de tussenresultaten (raadsleden, directeuren, bewoners, instellingen, vertegenwoordigers wijkraden, etc.).
- Afronden van het interactie traject.
- Competitie Prijsvraag afsluiten.

Vorm / middel

- Presentatie
- Tentoonstelling Prijsvraag inzendingen
- Lagerhuis debat
- Discussie; dilemma's benoemen
- Creatieve vormen (zang, rap, beeld)

Organisatie

- DSP-groep (inhoudelijke voorbereiding en uitvoering), gemeente Beverwijk (meedenken, bijwonen, uitvoering).
- Burgermeester Weterings was mede debatleider.
- Wethouder Kooiman deed introductie en afronding.

Plaats / plek en tijd

- Kennemertheater / juni 2004.

Doelgroep

- Zie boven.

Bereik

- 100 mensen.

Resultaat

- Groot verschil tussen feit en fictie geconstateerd.
- Belangrijke inhoudelijke uitkomsten: het beeld van Beverwijk en de Beverwijker wordt onderschreven (zie hierboven). Beverwijk heeft een minderwaardigheidscomplex, het is voor veel mensen moeilijk om te kiezen als de echte dilemma's worden benoemd.
- Goede sfeer, gezamenlijkheid.

Follow-up

Alle deelnemers is gewezen op het vervolg traject; DSP-groep gaat schrijven. Route: Stuurgroep, B&W, Raad (najaar 2004).

Bijlage 2 Beverwijk in cijfers

Bestand apart bijgevoegd.

Bijlage 3 Literatuurlijst

Literatuurlijst: gemeente en andere overheden:

totaal gewicht: 22,6 kg.

Algemeen

- Ontwikkelingsprogramma Stedelijke Vernieuwing (2000).
- Werken aan de toekomst van Beverwijk; een handelingskader voor de dagelijkse praktijk (Rigo, jan. 2001).
- Omnibusenquête onder de inwoners van de gemeente Beverwijk; editie 2001. Hogeschool Alkmaar, bureau voor Onderzoek en Statistiek (jan. 2002).
- De raad aan het roer; enige ambtelijke suggesties voor de inrichting van collegeprogramma en portefeuilleverdeling raadsperiode 1998-2002 (2002).
- Beverwijk periode 2002-2006, een Goede Raad (mrt. 2002).
- Raadsprogramma 2002-2006 (2002).
- Aanvulling op raadsprogramma 2002-2006 (2004).
- Collegeprogramma 2002-2006 (2002).
- Programmabeschrijving UNA-ISV productiehal (nov. 2002).
- De Verbeelding; stedelijke vernieuwing gemeente Beverwijk 2001/2006 (nov. 2002).
- Raadsvoordracht Meerjarenbegroting 2004-2008 (27 mei 2003).
- Wijkgericht werken: alle actie-werkplannen van de wijken (2003).
- Noordvleugel 2; een bereikbare Noordvleugel (nov. 2002).
- Noordvleugel 3, (ambtelijke) reader (mei 2003, concept).
- Noordvleugel 3; bereikbare kwaliteit, wonen, werken, infrastructuur (okt. 2003).
- Jaarverslag 2002 gemeente Beverwijk (juni 2003).
- Sociaal-Culturele Kerncijfers voor Noord-Holland; provincie Noord-Holland 2000 (2000).
- Gemeente op maat 1999-Beverwijk; CBS.
- Strategische visie voor de IJmond. Regio IJmond (2003).
- bever wijk aan zee; een gemeente met vele gezichten... Gemeente Beverwijk (sept. 2001).

Economie

- Horecanota (sept. 2000).
- Bestemmingsplan Business Park IJmond (gemeente Beverwijk, nov. 2000).
- Masterplan Noordzeekanaalgebied, actualisering (mei 2001).
- Masterplan Beverwijk (juni 2001).
- IJmond 2000+: Voortgangsrapportage 2001; operationeel programma 2001-2002 (jan. 2002).
- Advies over het Convent Masterplan Noordzeekanaalgebied (okt. 2002).
- Retailnota gemeente Beverwijk (inventarisatie- en adviesrapport; febr. 2003).
- Strategienota economisch beleid Beverwijk; "Beverwijk onderneemt" (februari 2003).
- IJmond 2000+; plan 2003-2004 (febr. 2003).
- Collegenota "Herstructurering De Pijp", startnotitie (maart 2003).
- Bazaar, beeldkwaliteitsplan (april 2003, Kuiper Compagnons).

- Regionale Arbeidsmarktmonitor Zuidelijk Noord-Holland (2 rapporten uit dec. 2002 en juni 2003).
- Ondernemersonderzoek bedrijventerrein De Pijp te Beverwijk. Strabo bv i.o.v. o.a. Gemeente Beverwijk en Industriegroep IJmond-Noord. (2003).
- Business Plan De Pijp. Buck Consultants i.o.v. Gemeente Beverwijk (1997).
- IJmond: waar maken we ons druk over. Buck Consultants i.o.v. Samenwerkingsverband Midden-Kennemerland (1988).

Groen

- Groenbeleidsplan Beverwijk (1992).
- Groen en Waterplan; binnenduinrand Heemskerk, Beverwijk, Velsen-Noord (september 2001).
- Nota Milieuvisie Beverwijk (juni 2002).
- Collegenota "Groen- en Waterplan Heemskerk-Beverwijk-Velsen-Noord (sept. 2002).
- Collegenota Gebiedsperspectief voor het Strategisch Groen Project (SGP) IJmond-Zaanstad en intentieverklaring (14 nov. 2002, eindconcept).
- Gebiedsperspectief "Tussen Y en Z"; ontwikkeling van nieuwe recreatiegebieden (nov. 2002, provincie Noord-Holland).
- Collegenota Programma van Eisen CAIJ- en Aagtenbelt (jan. 2003).

Verkeer en vervoer

- Stedelijk Verkeers- en Vervoersplan Beverwijk (SVVP, deel C) (dec. 1999).
- Verkeersstructuurplan, gemeente Heemskerk (nov. 2000).
- Bestemmingsplan Westelijke Randweg (augustus 2001).
- Ruimte voor kwaliteit; Parkeerbeleidsplan gemeente Beverwijk (september 2001).
- Fietsparkeerbalans; bijlage bij het parkeerbeleidsplan (maart 2001).
- Bazaarshuttle: Snel vervoer in Beverwijk van station naar Bazaar (d.d. ? waarschijnlijk ca. na masterplan economisch centrum uit juni 2001).
- Verleiden van de fietser; fietsen in Beverwijk na het SVVP (stageverslag UvA-student, mrt. 2002).
- Regionet: de keuzereiziger verleid (april 2002).
- Ruimte voor mobiliteit; Verkeers- en Vervoersplan provincie Noord-Holland (mei 2003).
- Bereikbaarheid Beverwijkse Bazaar; startnotitie (juli 2003, concept).

Welzijn en cultuur

- Nota Strategisch Welzijnsbeleid (medio 1999).
- "De oudere(n) centraal"; nota Ouderenbeleid Beverwijk (sept. 1999).
- Nota Welzijnsbeleid (febr. 2001).
- Verzamelgebouw Werk en Inkomen IJmond; dienstverleningsconcept kernpartners; CWI, gemeenten Beverwijk, Heemskerk, Uitgeest en Velsen, UWV (oktober 2002).
- Huisvesting Kennemer College; hoofddocument (okt. 2002).
- Lokaal Sociaal Zekerheidsbeleid; beleidsplan 2003 (december 2002).
- Reïntegratie "langdurige" bijstandsccliënten; evaluatierapport project sociale activering gemeente Beverwijk 2001-2002.
- Nota Kunst en Cultuur (mrt. 2003; eerste van vijf deelnota's; versie "advies bestemd voor B&W").
- Sociaal Ontwikkelingsprogramma: Beverwijk Bindt (april 2003).
- Minimabeleid 2003 (mei 2003).

- Versterking Veiligheidsbeleid Beverwijk (juni 2003, behandeling in raad sept. '03).
- Deelnota Kunst en de openbare ruimte (collegenota, aug. 2003).
- Deelnota Podiumkunsten (collegenota nov. 2004).

Wonen

- Volkshuisvestingsplan gemeente Beverwijk 1999-2004 (sept. 1999).
- Bestuurlijk kader Herontwikkeling Beverwijk-Heemskerk (sept. 1999).
- Koppeling bestanden; Regionale Volkshuisvestingscommissie (2000).
- Overeenkomst "Experiment optiemodel Heemskerk en Beverwijk" (2002).
- Collegenota over actualisatie/stand van zaken Volkshuisvestingsplan (nov./dec. 2002).
- Westelijk Beverwijk; stedenbouwkundig- en landschapsarchitectonisch plan (mei 2003, concept).
- Woningmarktverkenning Beverwijk/Heemskerk 2003. ABF Research i.o.v. gemeenten Beverwijk en Heemskerk en woningcorporaties Woon op Maat en Pre Wonen. (mei 2003).
- Collegenota "Woningmarktverkenning Beverwijk/Heemskerk" (30 juni 2003 " in behandeling").
- Regiovisie Wonen in de IJmond (juni 2003, concept).

Voeding; diverse bronnen

- Toekomstvisie op Beverwijk; jaarverslag Rabobank Beverwijk (1999).
- De IJmond bestaat niet!; Jan de Wildt.
- Rond de Wijkertoren; Veertig jaar vooruitgang in Beverwijk 1960-2000; Jan de Wildt, Jan Camfferman, Pieter Rings, Henk Honing (2000).
- Bevlogen in Beverwijk; een staalkaart van kunst en cultuur. Stichting Kunst en Cultuur en gemeente Beverwijk (2003).
- De "WAT-relatie" tussen gemeente en bedrijfsleven; een onderzoek naar de zakelijke relatie tussen lokale overheid en Beverwijks bedrijfsleven. Bakker Public Relations i.o.v. Rabobank Beverwijk (1996).
- Innovatie in de IJmond; de IJmond-ondernemer in een veranderende markt. Innovatiecentrum Amsterdam-Haarlem (1993).